

DE MEERWAARDE VAN SLB EN HET PORTFOLIO

CHRISTELIJKE HOGESCHOOL WINDESHEIM, ZWOLLE SCHOOL OF SOCIAL WORK

SPH | WILLEMIJN VAN BEEK & KARIN KAMP

DE MEERWAARDE VAN SLB EN HET PORTFOLIO

Willemijn van Beek: s1014024

Karin Kamp: s1013856

mei 2011

School of Social Work, SPH

Christelijke hogeschool Windesheim,
Zwolle

Opdrachtgever: Dineke Behrend

Docent begeleider: Wouter Scholten

In het kader van de studie SPH, is een onderzoek uitgevoerd voor de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle. In opdracht van Dineke Behrend is dit onderzoek in december 2010 gestart. Er werd onderzoek gedaan naar de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van de opleiding SPH. Slb staat voor studieloopbaanbegeleiding en zal in de rest van dit verslag met beide namen beschreven staan.

De afgelopen maanden is, samen met de opdrachtgever en docentbegeleider, intensief gewerkt aan dit onderzoek.

Vanaf het begin was het onderzoek al vrij helder. De onderzoeksvraag en de daarbij behorende deelvragen waren, na een kort gesprek met de praktijkbegeleider, al snel op papier gezet. Wel is er nog even gesleuteld aan de onderzoeksvraag, waarna er in januari tot een juiste onderzoeksvraag is gekomen, namelijk: “Wat is de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van SPH voor voltijd studenten aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle”.

Het onderzoek is daarna goed verlopen. De benodigde informatie voor de deelvragen waren al vrij snel aanwezig, waarna er nog een maand was om alle verzamelde informatie te verwerken tot één geheel.

Wij willen iedereen bedanken die op welke manier dan ook ons ondersteunt en geholpen heeft bij dit onderzoek. Wij zijn hen allen erg dankbaar. Zonder hen hadden wij dit niet voor elkaar gekregen.

Hieronder de desbetreffende personen/instanties:

Dineke Behrend (Praktijkbegeleidster), Wouter Scholten (Docentbegeleider), Bert Kruijswijk (Slb'er), Adinda Veldwijk (Slb'er)

Marouscka Brouwer (Slb'er), Sevgi Sevlir (Slb'er), Han Dekker (Slb'er), Klaas Smid (Slb'er), Ans Vrerink (Slb'er), Gert-Jan Oostenrijk (Slb'er), Jan Bijlsma (Slb'er), Ellen Meijer (Slb'er), Hogeschool Leeuwarden., Christelijke hogeschool Ede. Hogeschool Zuyd Sittard., Hogeschool Utrecht, Hogeschool Zeeland en als laatst natuurlijk alle studenten die hebben meegewerkt aan het invullen van de enquêtes.

Voorwoord	p. 3
Inhoudsopgave	p. 4, 5
Samenvatting	p. 6
 Hoofdstuk 1 Inleiding	 p. 7
1.1 Probleemstelling	
1.2 Onderzoeksvraag	
1.3 Deelvragen	
 Hoofdstuk 2 Windesheim en studieloopbaanbegeleiding	 p. 8
2.1. Christelijke Hogeschool Windesheim.	
2.2 Beleidskeuze Windesheim m.b.t. onderwijs	
2.2.1. Vraaggestuurd onderwijs	
2.2.2. Competentiegericht onderwijs	
2.3 Wanneer ben je een professional op bachelor niveau?	
2.4 Studieloopbaanbegeleiding	
2.5 Slb'er	
2.6 SPH-kwalificaties	
2.7 Beroepstaken/Loopbaantaken	
2.8 Portfolio	
2.9 POP	
 Hoofdstuk 3 Sociale binding/ cohesie en het belang van slb en het portfolio.	 p. 11
3.1 Binding tussen student en docent volgens onderzoek.	
3.2 Binding tussen student en docent in theorie:	
 Hoofdstuk 4 Gebruikte Methoden	 p. 14
4.1 Type onderzoek	
4.2 Analysemethoden	
4.3 Populatie	
4.4 Interviews	
4.5 Enquêtes	
4.6 Verwerking van de resultaten	
4.7 Gebruikte methoden per deelvraag	
 Hoofdstuk 5 Resultaten per deelvraag	 p. 18
5.1 Deelvraag 1	p. 18
5.1.1 Inleiding.	
5.1.2 Onderzoek.	
5.1.3 Resultaten van deelvraag 1.	
5.2 Deelvraag 2	p. 20
5.2.1 Inleiding.	
5.2.2 Onderzoek.	
5.2.3 Resultaten van deelvraag 2.	
5.3 Deelvraag 3	p. 21
5.3.1 Inleiding.	
5.3.2 Onderzoek.	

5.3.3 Resultaten van deelvraag 3.	
5.4 Deelvraag 4	p. 26
5.4.1 Inleiding.	
5.4.2 Onderzoek.	
5.4.3 Resultaten van deelvraag 4.	
5.5 Deelvraag 5	p. 28
5.5.1 Inleiding.	
5.5.2 Onderzoek.	
5.5.3 Resultaten van deelvraag 5.	
5.6 Deelvraag 6	p. 33
5.6.1 Inleiding.	
5.6.2 Onderzoek.	
5.7 Deelvraag 7	p. 34
5.7.1 Inleiding.	
5.7.2 Onderzoek.	
5.7.3 Resultaten van deelvraag 7.	
Hoofdstuk 6 Conclusie	p. 36
6.1 Windesheim	
6.2 Andere Hoge scholen	
6.3 Docenten slb	
6.4 Studenten	
6.4.1 Voltijd studenten	
6.4.2 Afgestudeerde studenten	
6.4.3 Maatschappelijk Werk en Dienstverlening studenten.	
6.5 Eindconclusie	
Hoofdstuk 7 Discussie	p. 42
Hoofdstuk 8 Advies	p. 44
Bronnenlijst	p. 45
Bijlagen	p. 46
- Bijlage 1: Voorbeeld enquête aan de voltijd studenten SPH	
- Bijlage 2: Voorbeeld enquête van de in februari 2011 afgestudeerde studenten	
- Bijlage 3: Interview vragen docent slb	
- Bijlage 4: Tabellen	
- Bijlage 5: SPH Kwalificaties	

Het onderzoek is uitgevoerd op de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle. De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt: *“Wat is de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van SPH voor voltijd studenten aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle”.*

Na in gesprek te zijn gegaan met onze opdrachtgever zijn er een aantal deelvragen ontstaan. Een overzicht van deze deelvragen staat in de inleiding beschreven.

Allereerst is begonnen met het literatuuronderzoek. Hierbij is gebruik gemaakt van verschillende mogelijkheden, zoals o.a. het internet, bibliotheken en het eigen netwerk van de onderzoekers. Dit is een netwerk van mensen die informatie kunnen geven wat te gebruiken is bij het onderzoek.

Gedurende het onderzoek is de literatuur meerdere malen opnieuw geraadpleegd.

Om de deelvragen te kunnen beantwoorden is gebruik gemaakt van twee methoden die betrekking hebben op het verzamelen van informatie door middel van ‘Interviews en enquêtes’.

Daarnaast heeft er een open interview plaatsgevonden met de afdelingsmanager om na te gaan welke kaders er gehanteerd worden waaraan studieloopbaanbegeleiding moet voldoen binnen Windesheim.

De uitkomsten van de enquêtes, interviews en gesprekken zijn verwerkt om zo tot een conclusie en advies te komen voor de opdrachtgever.

De belangrijkste conclusies die uit het onderzoek naar voren kwamen staan hieronder puntsgewijs weergegeven:

- Studenten en docenten vinden het portfolio belangrijk, maar de vorm wordt op dit moment als te dwingend ervaren. Er zitten te veel regels aan vast wat maakt dat de studenten meer bezig zijn met de vorm dan de inhoud. Zowel de docenten als de studenten zijn van mening dat het portfolio een handig product is om een duidelijk overzicht te creëren van de professionele ontwikkeling die is doorgemaakt. Er wordt aangegeven door zowel docenten als studenten dat de vormgeving aangepast zou kunnen worden.
- Uit de enquêtes onder de studenten komt naar voren dat studenten behoefte hebben aan een slb'er als aanspreekpunt, omdat er toch nog veel praktische vragen zijn. De studenten die deelnamen aan het onderzoek zijn van mening dat ook in het vierde jaar ondersteuning nodig is. Van de studenten geeft 95% dit aan.
- De lessen slb hebben weinig meerwaarde volgens zowel de onderzochte studenten als docenten, omdat deze lessen voornamelijk worden ingevuld met een kennismaking en praktische zaken.
- De regels waar de opleiding SPH zich aan moet houden wat betreft slb en het portfolio zijn niet geheel helder. Dit heeft betrekking op de mogelijkheid in hoeverre een eigen invulling aan slb en het portfolio gegeven kan worden.

De adviezen die zijn voortgekomen uit dit onderzoek staan hieronder in het kort weergegeven:

1. Men zou kunnen overwegen de intervisiebijeenkomsten te stoppen.
2. Slb in het eerste semester blijven behouden zoals het nu is waarbij de doelstelling bijgesteld kunnen worden.
3. Het is raadzaam om slb in het eerste semester niet af te schaffen, dit omdat er geen ruimte is om de praktische zaken van het eerste semester in het tweede semester te behandelen.
4. Het advies is om de lessen slb los te koppelen van synthese. In plaats daarvan is het advies om in het tweede semester twee aparte slb lessen te geven.
5. Het is aan te raden het portfolio te behouden. Daarbij wordt aangeraden de vormgeving van het portfolio aan te passen in een minder dwingende vorm.
6. Wanneer Windesheim wil dat het portfolio gebruikt wordt bij een toekomstige baan is aan te raden hier meer aandacht aan te besteden.
7. Tot slot is het advies om de deelvraag m.b.t. MWD als nog uit te voeren. Hier kan bruikbare informatie uit voort komen, omdat zij slb en het portfolio anders vormgeven.

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

De Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle is een onderwijsinstelling met een groot aanbod van opleidingen. Eén daarvan is de opleiding SPH, welke valt onder de School of Social Work.

1.1 Probleemstelling.

De opleiding SPH bestaat uit vele onderdelen, waaronder het onderdeel slb met het daarbij behorende portfolio. De situatie op deze opleiding is op dit moment als volgt. Het onderdeel studieloopbaanbegeleiding kost veel geld en tijd. Volgens de opdrachtgever gaan er voor de slb'ers veel werkuren in dit onderdeel zitten, terwijl deze uren niet worden toegekend aan het opleidingsonderdeel in het vierde jaar. Daarnaast zijn er twijfels over de meerwaarde van slb en het portfolio voor vierdejaars studenten van SPH. Dit omdat de studenten in het derde studiejaar(het stagejaar) al enorme sprongen maken wat betreft hun eigen professionele ontwikkeling.

In dit onderzoek wordt onderzocht wat volgens studenten en docenten de meerwaarde is van slb en het portfolio in het vierde jaar. Er is tevens gekeken naar hoe andere Hoge scholen deze onderdelen vormgegeven hebben. Het doel van het onderzoek is om te kijken of er eventueel bezuinigd kan worden op deze onderdelen. Dit, omdat studieloopbaanbegeleiding in het vierde jaar, zoals het nu vormgegeven is, veel geld en tijd kost.

Dit heeft geleid tot de volgende probleemstelling:

“Wat is de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van de opleiding SPH op de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle“.

Om tot beantwoording te komen van deze onderzoeksvraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Wat zijn de kaders waar SPH-Windesheim zich aan zal moeten houden wat betreft slb?
2. Hoe worden slb en het portfolio op andere scholen met betrekking tot de opleiding SPH vormgegeven?
3. Wat is volgens de slb docenten die in het vierde jaar van SPH slb geven de meerwaarde van de lessen slb en het portfolio?
4. Hoe worden slb en het portfolio in het 1ste semester ervaren door de huidige studenten van het vierde jaar SPH?
5. Hoe is slb en het portfolio in major 6 en de voorafgaande minor van SPH ervaren door studenten die reeds afgestudeerd zijn in februari 2011?
6. Hoe hebben de studenten van MWD het ervaren om geen slb'er te hebben in het eerste semester van het vierde jaar MWD?
7. Wat vinden de studenten de taak van een slb'er in het vierde jaar?

Het onderzoek is voor ons van belang geweest, omdat wij graag een bijdrage willen leveren aan de bevordering van onderwijs op de opleiding SPH aan Windesheim te Zwolle. Ook is het van belang zodat wij onze eigen onderzoekskwaliteiten kunnen verbeteren.

De begrippen die in dit verslag beschreven staan zullen nader toegelicht worden in de bijlage. Het verslag begint met de theoretische onderbouwing.

In het verdere verloop van dit verslag zult u de onderzoeksvraag en deelvragen beantwoord zien waarna het verslag eindigt met een advies, een bronnenlijst en de bijlagen.

2.1. Christelijke Hogeschool Windesheim.

De Christelijke Hogeschool Windesheim bestaat nu meer dan 20 jaar. Deze Hogeschool is uitgegroeid tot een school met ruim 21.000 studenten.

De missie van Windesheim is om de studenten uit te dagen zich te ontwikkelen tot volwaardige, verantwoordelijke en zelfbewuste professionals. Deze professionals beschikken over de benodigde kennis. Ze functioneren op hoog niveau en maken een persoonlijke groei door die een deel uitmaakt van de innovatie van hun toekomstige werkveld.

Bij Windesheim kun je kiezen uit een heleboel schools¹, waaronder de School of Social Work. Deze school bestaat uit drie opleidingen (Sociaal Pedagogische Hulpverlening: SPH, Culturele Maatschappelijke Vorming: CMV, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening: MWD). De opleidingen werken samen met elkaar. Studenten oriënteren zich het eerste jaar van de opleiding op deze drie richtingen om vervolgens te kiezen welke richting het beste bij hen past (www.windesheim.nl).

2.2 Beleidskeuze Windesheim m.b.t. onderwijs.

Windesheim heeft gekozen om competentiegericht en vraaggestuurd onderwijs te geven. Dit heeft consequenties voor de inrichting van de lesprogramma's. Vraaggestuurd onderwijs houdt in dat de studenten hun leervragen zelf stellen. Op grond daarvan maken ze hun keuzes m.b.t. hun leertraject. Dit gaat echter niet vanzelf. Studenten hebben hulp nodig bij het ontwikkelen van de competenties die hen helpen de desbetreffende keuzes te maken. Het is daarom van belang dat de student structureel studieloopbaanbegeleiding krijgt. Ook vraaggestuurd onderwijs moet aan wettelijke eisen en accreditatiekaders voldoen. Deze staan beschreven in de resultaten van hoofdstuk 5.1.3.

2.2.1. Vraaggestuurd onderwijs.

Het vraaggestuurd onderwijs is er op gericht dat studenten zelf gemotiveerde en bewuste keuzes maken ten aanzien van hun loopbaan. Om dit mogelijk te maken zijn er twee voorwaarden van belang:

- Studenten krijgen de instrumenten en vaardigheden aangereikt om een bewuste en gemotiveerde keuze te kunnen maken.
- Er zijn binnen het onderwijsaanbod voldoende keuzemogelijkheden (zowel op inhoudelijk- als organisatorisch niveau.)

Studieloopbaanbegeleiding is van groot belang wanneer het de eerste voorwaarde betreft.

Studieloopbaanbegeleiding moet men dan ook beschouwen als een wezenlijk onderdeel van het onderwijsconcept.

2.2.2. Competentiegericht onderwijs.

'Door middel van competentiegericht onderwijs wil Windesheim de leerdoelen en eindkwalificaties van de opleiding nadrukkelijk koppelen aan de beroepspraktijk. Het onderwijs is gericht op de integrale toepassing van kennis, vaardigheden en attitudes in een beroepscontext, met het oog op de verrichting van specifieke beroepstaken' (Besluit college van bestuur, 2009).

2.3 Wanneer ben je een professional op bachelor niveau?

Een SPH-er hoort zich als sociaal pedagogisch hulpverlener in te zetten om te zorgen dat cliënten een zo volwaardig en menswaardig bestaan leiden. Een SPH-er heeft een ondersteunende en begeleidende functie

¹ Schools: bepaalde richting die je kiest. De schools zijn zo opgesteld dat zij een bepaalde richting aangeven.

hierin. Hij/zij probeert er voor te zorgen dat cliënten zo goed mogelijk kunnen functioneren in de samenleving. Iedereen heeft recht op een zo humaan mogelijk bestaan. De SPH'er probeert hier aan bij te dragen.

Het vierde jaar van de opleiding SPH bestaat uit een zelf gekozen minor en major 6. Beide onderdelen zijn op bachelor niveau vormgegeven en moeten op dit niveau worden behaald. In het leerproces van de student zijn verschillende aspecten te benoemen, namelijk: complexiteit, zelfsturing en wensbaarheid. Aan de hand van deze aspecten staan de vereisten van het bachelorniveau beschreven.

Om als student na te gaan of je op bachelorniveau werkt, kan de student de punten nagaan om te zien of hij deze beheerst. Deze punten staan, in dit geval, beschreven op [sharenet.Windesheim.nl](http://sharenet.windesheim.nl).

Een professional op bachelorniveau moet op verschillende vlakken in staat zijn om de veelzijdige hulpvragen van cliënten te ontdekken en om de vooruitgang hierin te beïnvloeden en te stimuleren. Dit doe hij of zij op uitvoerend en ontwerpend niveau.

Wanneer de sph-kwalificaties behaald zijn op bachelorniveau betekent dit dat de student zichzelf ontwikkeld heeft als beginnend beroepsbeoefenaar (Stuur, 2009).

2.4 Studieloopbaanbegeleiding.

Studieloopbaanbegeleiding is een middel voor scholen om richting te geven aan de wijze waarop de school het mogelijk maakt de ontwikkeling van de studenten te sturen, te stimuleren en te begeleiden.

Windesheim heeft verschillende documenten waarin (onderdelen) van studieloopbaanbegeleiding beschreven staan. Zoals in het document 'Bouwstenen voor studieloopbaanbegeleiding'. In dit document worden bouwstenen geleverd voor een methodiek van studieloopbaanbegeleiding. Deze bouwstenen sluiten aan bij de, Windesheim Onderwijs Standaard (WOS). Hierin staan de randvoorwaarden, kaders en uitgangspunten beschreven rondom slb. Daarnaast is er het document 'Studieloopbaanbegeleiding binnen de School of Social work'. Hierin staat de leerlijn beschreven aangaande studieloopbaanbegeleiding.

2.5 Studieloopbaanbegeleider.

Een slb'er is een studieloopbaanbegeleider, hierna te noemen slb'er. Dit is de docent die samen met de student het studieproces van de student in de gaten houdt en stimuleert. Belangrijke taken van een slb'er zijn:

- Adviseren.
- Coachen en reflecteren.
- Plannen en organiseren.
- Monitoren van de competentieontwikkeling.

Uit een onderzoek (Mittendorff, 2008) komt naar voren dat persoonlijke gesprekken en een relatie die goed verloopt tussen de student en loopbaanbegeleider van groot belang zijn. Hierin komt naar voren dat de onderdelen "persoonlijke interesses" en "het vrijmaken van tijd voor een student" van groot belang zijn. Verdere informatie over de relatie tussen slb'er en student staat beschreven in het hier op volgende hoofdstuk.

Van een studieloopbaanbegeleider mag men veel verwachten. Er bestaat een competentieprofiel van een studieloopbaanbegeleider waarin precies beschreven staat waar een studieloopbaanbegeleider aan moet kunnen voldoen. Dit competentieprofiel is ontwikkeld door de Stichting Consortium Beroepsonderwijs. Dit is een samenwerkingsverband van ruim 40 Regionale OpleidingsCentra (ROC). In dit competentieprofiel staan drie kerntaken beschreven.

- Oriënteren en plannen van studieloopbaanbegeleiding.
- Begeleiden van het leerproces van de student binnen de leercyclus.
- Evalueren en adviseren.

Om de volledige versie te bekijken wordt verwezen naar: www.consortiumbo.nl/.../Competentieprofiel%20studieloopbaanbegeleider.pdf

2.6 SPH-Kwalificaties.

Als SPH'er moet je aan het eind van je opleiding voldoen aan 15 sph-kwalificaties. Deze kwalificaties moet je afgerond hebben op bachelor niveau. In deze 15 kwalificaties wordt beschreven waar je als beginnend beroepsbeoefenaar aan moet voldoen.

De kwalificaties zijn onder te verdelen in drie segmenten, namelijk:

1. Hulp verlenen aan en ten behoeve van cliënten.
2. Het werken binnen en vanuit een hulpverleningsorganisatie.
3. Het werken aan professionalisering.

Deze drie segmenten geven weer waar een sociaal pedagogisch medewerker aan moet voldoen.

Het "LOO SPH" (Landelijk Opleidingsoverleg Sociaal Pedagogische Hulpverlening) is begonnen met 23 kwalificaties, waarna het teruggebracht is naar 15 kwalificaties. Deze zijn te vinden in de bijlage (www.windesheim.nl).

2.7 Beroepstaken of loopbaantaken.

Binnen slb wordt gewerkt met beroepstaken of loopbaantaken. Inhoudelijk wordt dit op de hieronder weergegeven manier vorm gegeven.

Studenten moeten jaarlijks een portfolio schrijven met daarin een beschrijving van het individuele ontwikkelingsproces wat betreft de beroepstaken. Beroepstaken zijn taken die als zeer belangrijk worden gezien in je werkveld en van belang zijn voor het uitvoeren van je werk als SPH'er.

De volgende beroepstaken zijn van belang op de Hogeschool Windesheim te Zwolle:

1. Kwaliteitenreflectie: Wat kan ik?
2. Motievenreflectie: Wat wil ik?
3. Werkexploratie: Hoe krijg ik zicht op trends, ontwikkelingen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt?
4. Loopbaansturing: Hoe zorg ik ervoor dat mijn loopbaanontwikkeling aansluit bij mijn kwaliteiten en motieven?
5. Netwerken: Hoe creëer en onderhoud ik een netwerk van contacten dat ik kan inzetten voor mijn loopbaan?

Door zich bewust te worden van deze taken krijgt de student steeds meer zelfinzicht en komt hij erachter wie hij als beginnend beroepsbeoefenaar is, wat hij belangrijk vindt en waar hij voor staat. Kortom, de student weet steeds beter wat hij wil (Stuur, 2009).

2.8 Portfolio.

Het portfolio is een verzameling van bewijzen die betrekking hebben op de ontwikkeling van de student. In het portfolio laat de student bewijzen zien van deze ontwikkeling.

2.9 POP.

POP staat voor persoonlijk ontwikkelingsplan. Hierin is het de bedoeling dat de student zijn persoonlijke ontwikkeling weergeeft. De student kan op deze manier laten zien wat hij kan, wat hij wil en hoe hij dit wil bereiken.

Sociale binding staat voor de relatie of band tussen mensen op sociaal gebied (Dikke van Dale woordenboek 2008).

Slb binnen de opleiding SPH kan worden beschouwd al een belangrijke factor in de binding tussen de student en de opleiding. Slb is de rode draad van de opleiding en wordt in ieder leerjaar gegeven. Binnen dit vak wordt de ontwikkeling als beroepsbeoefenaar gevolgd. Dit doet de student samen met de slb'er. De rol van de slb'er hierin liggen vastgesteld in de, in het vorige hoofdstuk, genoemde taken van een slb'er.

3.1 Binding tussen student en docent volgens onderzoek.

In het hele dagelijks leven is sociale cohesie aanwezig. Zo ook op school. Tijdens studieloopbaanbegeleiding vindt dit plaats tussen de docent en de student. Uit onderzoek uitgevoerd door (Mittendorff, 2008) komt het belang van deze binding naar voren. Zij refereert hierin naar een ander onderzoek. In dit onderzoek wordt aangegeven dat het gebruik van het portfolio als instrument erg bruikbaar kan zijn. Dit kan echter alleen wanneer duidelijke richtlijnen bestaan over het gebruik hiervan. Ook moeten studenten de juiste begeleiding ontvangen om het tot een succes te laten zijn. In deze begeleiding is het van belang dat de slb'er de vier taken van een slb'er uitvoert. Deze taken zijn: Adviseren, coachen en reflecteren, plannen en organiseren en monitoren van de competentieontwikkeling.

Het is voor de student van belang dat het portfolio een duidelijke structuur heeft zodat de student in staat is de vorm en de inhoud van het portfolio zo goed mogelijk te scheiden.

Ook het POP heeft een grotere kans van slagen en is een groter succes wanneer de begeleiding van de docent optimaal is. In het onderzoek wordt aangegeven dat de discussie tussen de docent en de student over het POP van groot belang is. Wanneer het enthousiasme van de docent groter is, is de kwaliteit van deze producten ook beter.

In haar onderzoek verwijst zij ook naar een eerder onderzoek gedaan door 'Kuijpers' (2006). Hierin wordt onderzocht welke leeromgeving voor de student het beste is. Wanneer reflecteert de student het beste en neemt hij het meeste initiatief wanneer het gaat om zijn eigen loopbaan? Volgens Kuijpers en collega's is het discussiëren en evalueren van de loopbaan van de student door de studieloopbaanbegeleider hierin van groot belang.

Uit het onderzoek van Mittendorff (2008) blijkt ondermeer dat de instrumenten, POP en portfolio, als niet nuttig worden ervaren wanneer er onvoldoende gesprekken zijn tussen student en docent. Wanneer dit wel voldoende plaats vindt worden de instrumenten ook als nuttig en bruikbaar ervaren.

Dat de instrumenten als niet nuttig worden ervaren kan verklaart worden door onderstaande drie punten:

- Docenten hebben een gebrek aan tijd waarin ze met studenten kunnen praten.
- Docenten zijn niet altijd competent genoeg als het gaat om gespreksvoering.
- Docenten voelen zich niet altijd de 'coach' die ze zouden moeten zijn.

Mittendorff (2008) vindt dat het gebruik van het portfolio en pop altijd samen moet gaan met goede begeleiding. Verder zegt zij dat het van belang is dat de school voor tijd en ruimte zorgt om de één op één contacten tussen studieloopbaanbegeleider en student te realiseren. Daarnaast beveelt zij aan dat scholen er voor moeten zorgen dat docenten die slb geven competentier worden in het uitvoeren van deze functie.

3.2 Binding tussen student en docent in theorie:

De binding tussen een student en zijn/haar opleiding valt onder te verdelen in twee onderdelen:

- Sociale integratie. Dit is de interactie tussen student en medestudent en de kwaliteit hiervan.
- Academische integratie. Dit omvat alle studie ervaringen op school zoals prestaties, tevredenheid en het contact dat er is met docenten.

Zowel sociale integratie als academische integratie zorgt ervoor dat de student zich verbonden voelt met school. Windesheim vindt het van belang dat de studieloopbaanbegeleider het eerste aanspreekpunt is voor de student tijdens het volgen van de studie. Zij vinden het van belang dat de student zich erkent en herkent voelt door de slb'er.

Een belangrijke voorwaarde voor sociale binding is sociaal vertrouwen. Binnen sociaal vertrouwen komen verschillende processen voor. Deze processen worden als volgt gescheiden:

- Bridging. Hierbij worden sociale bruggen geslagen naar andere groepen.
 - Bonding. Hierbij worden sociale bindingen aangegaan binnen de eigen groep.
 - Linking. Hierbij worden sociale bindingen aangegaan tussen groepen en instanties zoals de overheid.
- (The Martin Prosperity Institute, onbekend)

Bruggen die geslagen worden tussen student en docent kunnen worden gezien als bridging. Het belang hiervan is het versterken van vertrouwen en sociale netwerken. Het zorgt voor een grotere binding van de student aan de opleiding. Dit aangezien slb, zoals eerder beschreven, de rode draad is in een opleiding. Het eindproduct binnen slb toont aan dat een student na het vierde jaar op bachelor niveau afstudeerd. Een band en vertrouwen tussen de slb'er en de student is hier dus van groot belang. Wanneer het vertrouwen er is en de band goed is zal er een beter eindproduct uit voort vloeien.

Om de band tussen student en docent te verbeteren zijn vier taken van de slb'er van groot belang.

- Adviseren.
- Coachen en reflecteren.
- Plannen en organiseren.
- Monitoren van de competentieontwikkeling.

ADVISEREN:

Het is de bedoeling dat slb'ers de studenten als deskundige kunnen adviseren aangaande de loopbaan van de studenten. Dit doen zij doormiddel van het stellen van vragen, te parafraseren, suggestisch te doen enz. De keuze die de student maakt moet wel bij de student gelaten worden. Het gaat immers om de loopbaan van de student. Studenten hebben iemand nodig die hen deze adviezen kan geven, omdat zij zelf nog niet zo veel ervaring hebben als de docenten (Drs Marjolein Kool, 2010).

COACHEN EN REFLECTEREN:

Wanneer een slb'er coacht is hij iemand die de student begeleid en steunt. De slb'er motiveert de student en zet aan tot denken over en verbeteringen van eigen gedrag. Hierbij treedt de docent op als gesprekspartner. De slb'er is in staat dit ook te doen in complexe situaties en kan op het juiste moment een stap terug nemen. De slb'er kan de student de ruimte geven voor zijn/haar eigen leermomenten. Verder reflecteert de docent met de student door terug te stralen, terug te kaatsen, te weerspiegelen, bespiegeland na te denken en te overwegen (Hogeschool).

PLANNEN EN ORGANISEREN:

De student is constant bezig met het maken van planningen en zijn/haar eigen loopbaan te organiseren. Ook hier ligt een taak voor de slb'er. De slb'er ondersteunt in het maken van een werkplan en de nodige instrumenten die gebruikt worden bij slb. Denk hierbij aan het POP en portfolio. De slb'er houdt in de gaten dat de verschillende onderdelen onderling samenwerken. Ook helpt de slb'er bij het houden van overzicht over alle te behalen onderdelen in het gehele jaar (Drs Marjolein Kool, 2010).

MONITOREN VAN DE COMPETENTIEONTWIKKELING:

De slb'er is verantwoordelijk voor het in de gaten houden van de competentieontwikkeling van de student. Ook dit gebeurt aan de hand van instrumenten zoals het POP en portfolio. De slb'er houdt toezicht op de vereiste kundigheden en beoordeelt of de student deze bezit. Dit is van belang om dat de student niet bij machte is zichzelf een beoordeling te geven (Drs Marjolein Kool, 2010).

HOOFDSTUK 4

GEBRUIKTE METHODEN.

Er is gedurende het onderzoek gebruik gemaakt van verschillende methoden. Hieronder staat weergegeven welke dit zijn geweest.

4.1 Type onderzoek.

Het soort onderzoek dat gebruikt is om antwoordt te krijgen op onze probleemstelling wordt getypeerd als een constructief onderzoek. Vanuit de opdrachtgever kwam de vraag of slb en het portfolio van belang kunnen worden , of misschien anders vormgegeven konden worden zodat het minder tijd en geld gaat kosten. Er is gevraagd om een onderzoek hiernaar op te zetten om hierover aanbevelingen te doen. Zo kan er aan het eind een keuze gemaakt worden betreffende een eventuele verandering van het beleid dat nu gehanteerd wordt. Aan het eind van het onderzoek is het dan ook de bedoeling dat er een aantal aanbevelingen zullen zijn aangaande de onderdelen die dit onderzoek betreffen.

4.2 Analysemethoden.

Allereerst is er vooronderzoek gedaan naar welke vorm van gegevensverzameling het best bij het onderzoek zou passen. Hieruit is voortgekomen dat onderstaande methoden gebruikt gaan worden.

Tijdens dit onderzoek is er gebruik gemaakt van zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden. Omdat kwalitatieve onderzoeksmethoden het beste ingezet kunnen worden bij kleine groepen is dit vooral toegepast door interviews te houden op Windesheim zelf. Er is gesproken met docenten die dit jaar slb geven of slb gegeven hebben aan de in februari afgestudeerde studenten. Dit deel van het onderzoek is vooral gebaseerd op de mening en kennis van deze personen over het reeds onderzochte onderwerp.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van kwantitatieve onderzoeksmethoden.

De eerste methode die er gebruik is, is een 'Surveyonderzoek'. Hierbij zijn enquêtes afgenomen bij studenten. Deze methode is goed te gebruiken, omdat het een grotere groep betreft.

Verder is er een secundaire analyse gebruikt. Dit heeft plaatsgevonden in de beginfase van dit onderzoek. Hierbij is er gebruik gemaakt van bestaande onderzoeksgegevens.

4.3 Respondenten.

De respondenten die tijdens dit onderzoek benaderd zijn wordt gevormd door:

- Andere Hogescholen (Hogeschool Leeuwarden, Christelijke hogeschool Ede, Hogeschool Zuid Sittard, Hogeschool Utrecht)
- Studenten (Voltijd studenten, reeds in februari afgestudeerde studenten en Mwd voltijd studenten)
- Docenten (slb'ers)

Vooraf is informatie over deze doelgroepen ingewonnen en vervolgens is geprobeerd de methoden en meetinstrumenten op de doelgroepen aan te passen. Hierbij is er rekening gehouden met verschillende factoren. Bij de studenten is er bijvoorbeeld voor gezorgd dat alles zo laagdrempelig mogelijk gemaakt is om zoveel mogelijk respons terug te krijgen van studenten.

4.4 Interview.

Het interview zal gebruikt gaan worden om de slb'ers te gaan interviewen op Windesheim. Deze interviews zullen opgenomen worden met een voice-recorder. Op deze manier wordt er voor gezorgd dat ten alle tijden de data terug te halen zijn.

In de interviews wordt een zo objectief mogelijke houding aangenomen. Er is er daarom gekozen om van te voren aan te geven dat wanneer er vragen zijn of wanneer er gediscussieerd kan worden over een onderwerp,

dit na het interview mogelijk is. Daarnaast wordt er door de interviewer niet te veel ingegaan op de antwoorden die gegeven worden. Zo wordt geprobeerd er voor te zorgen dat de antwoorden zo goed mogelijk vergelijkbaar blijven.

Tijdens de interviews is er rekening gehouden met de regels van het stellen van “goede vragen”. De criteria voor het stellen van “goede vragen” zijn o.a.: De vragen zijn helder en eenvoudig, zijn eenduidig, enkelvoudig, objectief, enz. Op deze manier is er geprobeerd om mogelijke fouten die gemaakt kunnen worden in een interview alvast te voorkomen en uit te sluiten.

Als laatste is er tijdens dit onderzoek rekening gehouden met de opzet wat betreft het inrichten van interviews. Dit is gedaan door rekening te houden met de opgestelde vormgeving die staat beschreven in “Wat is onderzoek”. Op deze manier blijft het interview gestructureerd, zowel voor de slb’ers als voor de onderzoeker (Verhoeven, 2008).

RESPONDENTEN.

Voor de interviews zijn er in totaal 15 slb’ers benaderd, waarvan er van 11 slb’ers een reactie teruggekomen is. Met al deze slb’ers heeft emailcontact plaatsgevonden. Dit om een zo groot mogelijke respons te genereren om het onderzoek alvast aan te kondigen en te laten weten dat er graag gebruik gemaakt wordt van de expertise van de slb’ers door het houden van een interview. In deze email is hen alvast informatie verschaft over het onderzoek, zodat ook zij er alvast over na konden denken. Ook is er in deze email vermeld dat de onderzoekers hen komen opzoeken, de komende week, om een afspraak te maken voor het afnemen van het interview. In de desbetreffende week hebben de onderzoekers meerdere malen de kamers van alle slb’ers bezocht om een afspraak te maken. Helaas is dit bij 6 van de 15 slb’ers niet gelukt. De overige 6 zijn daarna via de email benaderd om een afspraak te maken zodat er alsnog een interview bij hen kon worden afgenomen. In de email hebben de slb’ers data en tijden doorgekregen, zodat zij zelf een datum en tijdstip konden kiezen. Op deze e-mail zijn nog twee reacties ontvangen. Uiteindelijk is er dus met 11 slb’ers een afspraak gemaakt om hen te kunnen interviewen.

4.5 Enquêtes.

De enquêtes zullen gebruikt worden om studenten te benaderen. Er is gekozen voor deze vorm, omdat de studenten een grote doelgroep zijn. Het kost erg veel tijd om onder de studenten interviews af te nemen. De volgende groepen hebben wij benaderd om een enquête af te kunnen nemen:

1. Voltijd vierdejaars studenten. (100 Studenten.)
2. In februari 2011 afgestudeerde studenten. (40 Studenten.)
3. Vierdejaars studenten van de opleiding MWD. (50 Studenten.)

Voor deze drie doelgroepen is één standaard enquête gemaakt, waarvan er maar enkele vragen zijn die anders zijn per doelgroep. In dit onderzoek is er voor gekozen om de enquête zo snel mogelijk invulbaar te maken. Dit is gedaan met in het achterhoofd het idee dat studenten op dit moment zelf ook erg druk zijn met hun eigen afstuderen. De meeste enquêtevragen zullen te beantwoorden zijn met een simpele omcirkeling. Dit kost weinig tijd.

De vragen die te beantwoorden zijn met een omcirkeling hebben vier antwoordmogelijkheden. Er is voor vier antwoordmogelijkheden gekozen om te voorkomen dat de respondenten voor een middenweg gaan kiezen, omdat zij zelf niet zeker zijn van het antwoord op de vraag. Voor het onderzoek wordt het dan lastig om een duidelijk antwoord op de vraag te krijgen en kan het antwoord volgens de respondenten bijvoorbeeld meer naar de “onvoldoende” kant neigen, terwijl het ook kan zijn dat de respondent meer naar de “voldoende” kant neigt.

De vragen uit de enquêtes zijn zo objectief mogelijk gemaakt. Er is geprobeerd om de woorden die eventueel een dubbele betekenis kunnen hebben te vervangen door woorden waarvan vrijwel iedereen weet wat er mee bedoeld wordt en waar maar één interpretatie mogelijk is.

Ook bij het opstellen van de enquêtes is er gebruik gemaakt van de regels voor het stellen van “goede vragen” uit (Verhoeven, 2008). Dit is toegepast om uit te sluiten dat er bijvoorbeeld een andere interpretatie aan een zin of woord gegeven kan worden.

Daarnaast zijn de enquêtes gelezen door zowel onze opdrachtgever, onze begeleider en door een paar studenten uit het netwerk van de onderzoeker. Dit om na te gaan of de enquête helder is en of er misschien onduidelijke vragen instaan of vragen die anders geïnterpreteerd kunnen worden.

Op deze manier is er geprobeerd er voor te zorgen dat de enquête zo objectief en vergelijkbaar mogelijk zijn.

Van de voltijd studenten zijn uiteindelijk 86 enquêtes ingevuld terug gekomen. Van de in februari afgestudeerde studenten zijn 11 enquêtes terug gekomen. De MWD studenten zijn, door later beschreven omstandigheden, niet meer benaderd.

4.6 Verwerking van resultaten.

INTERVIEWS.

De interviews zijn opgenomen met een voicerecorder, waarna ze grotendeels uitgetypt en samengevat zijn.

Zo kon alles precies nageluisterd en nagelezen worden en is ervoor gezorgd dat er zo min mogelijk informatie verloren is gegaan.

ENQUÊTES.

De enquêtes zijn per deelvraag weergegeven en de antwoorden zijn letterlijk uitgeschreven. Bij enkele belangrijke vragen zijn diagrammen gemaakt om zo een snel overzicht te creëren. Op deze manier wordt in één oogopslag duidelijk wat de uitkomst is van een vraag. Dit is gedaan bij vragen die van groot belang zijn voor dit onderzoek.

Nadat alle antwoorden uitgeschreven stonden, is er voor gekozen om thema's uit de enquêtes te halen om het voor de lezer van dit onderzoek makkelijker te maken. Door thema's te kiezen staan de belangrijkste punten uit de enquête kort en bondig beschreven.

4.7 Gebruikte methoden per deelvraag

1. Wat zijn de kaders waar SPH-Windesheim zich aan zal moeten houden wat betreft slb?

Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden heeft een gesprek plaatsgevonden met de afdelingsmanager van de opleiding SPH waarbij een aantal kaderregeling zijn ontvangen. De methode die bij deze onderzoeksvraag gebruikt is, is literatuuronderzoek omdat er een kant en klaar document bestaat dat geanalyseerd diende te worden om duidelijk te krijgen in hoeverre er “speelruimte” is wat betreft de bestaande kaders. Ook hebben de onderzoekers zelf nog documenten en handleidingen gevonden waar informatie in staat die helpt bij het beantwoorden van de deelvraag. Deze zijn onderzocht aan de hand van bureauonderzoek. Het betreft: 'Bouwstenen voor studieloopbaanbegeleiding' en 'Studieloopbaanbegeleiding voor de School of social work'.

2. Hoe worden slb en het portfolio op andere scholen met betrekking tot de opleiding SPH vormgegeven?

Er is voor gekozen om niet op bezoek te gaan bij de Hogescholen. Dit, omdat via een aantal korte vragen voldoende antwoord verkregen kan worden op de deelvraag. Zorgvuldig zijn vier vragen geformuleerd. Dit resulteerde in een klein “Surveyonderzoek” aangezien dit een korte enquête is geweest. De afdelingsmanager

van de opleiding SPH Windesheim is gevraagd naar haar contacten met andere Hoge scholen. Zij bleek contact te hebben met alle andere SPH opleidingen. Zij was bereid om een email te versturen naar deze scholen vanuit haar naam. In deze email zijn de vragen gesteld.

3. Wat is volgens de slb docenten die in het vierde jaar van SPH slb geven de meerwaarde van de lessen slb en het portfolio?

Deze deelvraag is beantwoord door een open interview te houden onder de slb docenten. Bij deze deelvraag is het de bedoeling geweest om de beleving en motieven te achterhalen van de docenten over de onderdelen slb en het portfolio. Dit interview is gestructureerd gebleven door het van te voren opstellen van interviewvragen.

4. Hoe worden slb en het portfolio in het 1ste semester ervaren door de huidige studenten van het vierde jaar SPH?

Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden is er een groot Surveyonderzoek geweest onder 100 studenten. De bedoeling was om te achterhalen wat de houding en mening tegenover slb en het portfolio is van de studenten. Aangezien dit een vrij grote groep is, was een Surveyonderzoek toepasselijk.

5. Hoe is slb en het portfolio in major 6 en de voorafgaande minor van SPH ervaren door studenten die reeds afgestudeerd zijn in februari 2011?

De keuze wat betreft de te gebruiken methode om deze deelvraag te kunnen beantwoorden was snel gemaakt. Er is voor gekozen om dit door middel van een surveyonderzoek uit te voeren. Deze keuze is gemaakt omdat dit ten eerste een moeilijk te bereiken doelgroep is aangezien zij al afgestudeerd zijn. En ten tweede, omdat de groep uit 40 studenten bestaat wat maakt dat hier geen tijd voor was om bij deze doelgroep langs te gaan om bijvoorbeeld een open interview af te nemen.

6. Hoe hebben de studenten van MWD het ervaren om geen slb'er te hebben in het eerste semester van het vierde jaar MWD?

De bedoeling was om deze deelvraag te gaan beantwoorden door gebruik te maken van een Surveyonderzoek. Deze doelgroep is namelijk vergelijkbaar met de doelgroep "de huidige studenten" van de opleiding SPH en is dus vrij groot te noemen. Vandaar dat dit onderzoek het meest toepasbaar was op deze deelvraag.

7. Wat vinden de studenten de taak van een slb'er in het vierde jaar?

Deze deelvraag is in de interviews aan de docenten en in de enquêtes aan de studenten verwerkt. Deze deelvraag is dus beantwoord door het toepassen van een surveyonderzoek en open interviews.

Voor een uitgebreide verantwoording van de bruikbaarheid en de betrouwbaarheid van deze methoden wordt doorverwezen naar het hoofdstuk 7.

HOOFDSTUK 5

RESULTATEN PER DEELVRAAG.

5.1. DEELVRAAG 1.

Wat zijn de kaders waar SPH-Windesheim zich aan zal moeten houden wat betreft slb?

5.1.1. Inleiding.

Tijdens één van de besprekingen met de opdrachtgever kwam naar voren dat Windesheim zich aan bepaalde randvoorwaarden, kaders moet houden bij het geven van invulling aan slb. Deze kaders zijn voor dit onderzoek belangrijk, omdat er uiteindelijk een aanbeveling geschreven gaat worden. Daarom is het van belang te weten wat de mogelijkheden zijn en waar de grenzen liggen. Ook is de opdrachtgever erg benieuwd naar wat er mogelijk is qua veranderingen in het toepassen van deze randvoorwaarden, kaders.

5.1.2. Onderzoek.

Om antwoord te krijgen op deze deelvraag is er voor gekozen in gesprek te gaan met de afdelingsmanager. Dit is geen interview geweest, maar was puur bedoeld voor het verkrijgen van objectieve informatie. Het was wel van belang, omdat er een objectief antwoord moet komen op deze deelvraag. Daarnaast hebben de onderzoekers zelf nog documenten en handleidingen gevonden waar informatie in staat die bruikbaar is voor het onderzoek en helpt bij het beantwoorden van de deelvraag. Het betreft: 'Bouwstenen voor studieloopbaanbegeleiding' en 'Studieloopbaanbegeleiding voor de School of social work'.

5.1.3. Resultaten van deelvraag 1.

In het gesprek met de afdelingsmanager kwam naar voren dat slb en het portfolio een verplicht onderdeel moeten vormen van het lespakket. De invulling van beide staat echter vrij. Ook heeft de afdelingsmanager documenten gegeven waar exact in vermeld staat aan welke randvoorwaarden de opleiding SPH zich moet houden bij het geven van studieloopbaanbegeleiding.

Hieronder volgt een opsomming van de , voor dit onderzoek, relevante randvoorwaarden:

- De opleiding wordt geacht minimaal 8ec's en maximaal 16ec's te gebruiken voor studieloopbaanbegeleiding. De opleiding SPH mag zelf weten hoe deze ec's verdeeld worden. Zij worden geacht zelf verantwoording af te leggen voor de invulling die zij geven aan de ec's.
- Windesheim werkt met bouwstenen. Hierin is de kenmerkende beroepssituatie studieloopbaanbegeleiding op bachelorniveau geformuleerd. Door deze bouwstenen te gebruiken worden de vijf beroepstaken geïntegreerd en wordt een (beginnende) arbeidsidentiteit ontwikkeld. De opleiding SPH is verplicht deze bouwstenen te hanteren.
- 'Iedere student krijgt de mogelijkheid om een objectief meet(baar)instrument in te zetten en deze informatie te benutten voor zijn verdere studie- en loopbaanontwikkeling' (Besluit college van bestuur, 2009).

Windesheim hanteert verder een aantal uitgangspunten wanneer het studieloopbaanbegeleiding betreft.

Hieronder worden alleen die uitgangspunten die voor dit onderzoek van belang zijn.

- Het doel van studieloopbaanbegeleiding is als volgt: 'De student kan op basis van een reëel zelfbeeld studie- en loopbaankeuzes maken en verantwoorden. Het resultaat is dat hij zijn (studie)loopbaan stuurt en een eigen arbeidsidentiteit verwerft. De student doet dit door te reflecteren op zijn eigen leer- en werkervaringen en door hierop feedback te vragen, te ontvangen en te geven (Besluit college van bestuur, 2009).
- Het huidige begeleidingsproces zorgt er voor dat er een sociaal leerproces op gang komt.
- Slb zorgt er voor dat de studenten de 11e HBO competentie behalen.
- De student heeft gedurende de hele studie een studieloopbaanbegeleider die aandacht heeft voor de studie, de loopbaan en het welzijn van de student.
- De student ontdekt een verhouding tussen het toekomstige beroep, de opleiding en de student zelf.

- De studieloopbaanbegeleider helpt de student tijdens slb betekenis te geven aan de studie en het toekomstige beroep.
- Studenten worden begeleid door een gecertificeerde studieloopbaanbegeleider.
- Windesheim vindt het belangrijk om een eenduidig studentvolgstysteem/dossier en archiveringssysteem van toetsmateriaal te hanteren. Dit om de overgang wanneer studenten wisselen van slb'er goed te kunnen monitoren.
- Windesheim is bewust bezig met het waarborgen van de kwaliteit waaraan slb moet voldoen. Zij doen dit door regelmatig metingen te doen. Dit doen zij doormiddel van kwaliteitskaarten die opgesteld zijn door Hogeschool Windesheim.

Ook over het portfolio heeft Windesheim een aantal ideeën.

Het portfolio heeft een aantal doelen:

- Het is een middel om inzicht te geven in de ontwikkeling van de student.
- Het kan als showcase gebruikt worden.
- Het kan bij een beoordeling gebruikt worden.
- Het kan een hulpmiddel zijn bij het solliciteren na de studie.
- Het geeft richting aan de studieloopbaan van de student.

5.2 DEELVRAAG 2.

Hoe worden slb en het portfolio op andere scholen met betrekking tot de opleiding SPH vormgegeven?

5.2.1. Inleiding.

Het is bekend dat er op hoge scholen heel verschillend vorm gegeven wordt aan slb. Voor dit onderzoek is besloten hiernaar te informeren. Dit ter inspiratie voor het advies dat gegeven gaat worden aan de opdrachtgever. Het maakt dat de percentages en hoeveelheden niet van belang zijn. Wellicht komen er vernieuwende ideeën naar boven die ook voor Windesheim een idee kunnen zijn.

5.2.2. Onderzoek.

Er zijn vier vragen geformuleerd die via de email verstuurd zijn naar alle andere hoge scholen in Nederland die de opleiding SPH hebben. Van vijf hogescholen is een antwoord terug gekomen. Om antwoord te krijgen op de deelvraag zijn hieronder de antwoorden van de verschillende hogescholen samengevat onder verschillende thema's.

5.2.3. Resultaten van deelvraag 2.

UREN DIE BESTEED WORDEN AAN SLB EN DE INVULLING HIERVAN:

Op één school na hebben de hogescholen meer slb bijeenkomsten dan op Windesheim. De hogeschool die hierop een uitzondering is heeft maar twee bijeenkomsten in het hele jaar. Anderen scholen hebben zeven tot negen bijeenkomsten. In deze bijeenkomsten wordt vooral aandacht besteed aan het eindproduct. Bij twee scholen is dit het portfolio. De andere scholen geven hier wisselend invulling aan. Twee scholen doen dit in een POP en swot analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities, en Threats). Anderen in een afrondend gesprek waarin het portfolio slechts een klein onderdeel is.

GROEPSGERICHT OF INDIVIDUEEL WERKEN:

Het antwoord hier op is erg divers. Er wordt gewerkt in grote groepen en kleine groepen. Soms alleen maar individueel en soms alleen maar in een groep of beide.

OVERIGE ZAKEN:

Geen van de scholen geeft individuele profilering en synthese zoals dit op Windesheim gebeurt. De Christelijke Hogeschool Ede(CHE) is het meest vergelijkbaar met Windesheim. Hier vormen studenten een visie op hulpverlening die vervolgens verdedigd moet worden in hun slb groep.

Ook heeft CHE er bewust voor gekozen dat de slb'er tevens de coach van de student is. Slb wordt volledig in een groep gegeven. Alleen het afstuderen vindt plaats in tweetallen. "Wij merken dat je als slb docent ook zeer regelmatig contact hebt met de individuele student, waarin nogal eens persoonlijke problematiek om de hoek komt." Aldus Wim van Ieperen, docent op het CHE.

5.3 DEELVRAAG 3.

Wat is volgens de slb docenten die in het vierde jaar van SPH slb geven de meerwaarde van de lessen slb en het portfolio?

5.3.1. Inleiding.

Tijdens een gesprek met de opdrachtgever kwam naar voren dat zij benieuwd is naar wat de slb'ers vinden van de wijze waarop slb en het portfolio nu worden vormgegeven. Zij werken samen met studenten aan het leerproces van de studenten. Als slb'er weten zij wat de positieve kanten zijn van de huidige vormgeving en wat de aandachtspunten zijn. Zij zijn wat dit betreft de ervaringsdeskundigen en hebben misschien wel een hele andere kijk op de vormgeving van slb en het portfolio. Ook hebben zij misschien zelf wel een idee over hoe slb eventueel beter vormgegeven zou kunnen worden. Met dit achterliggende idee is er voor gekozen om deze deelvraag niet met percentages of hoeveelheden uit te schrijven. Deze deelvraag is naderhand te gebruiken als inspiratie, wat maakt dat de percentages of hoeveelheden niet van belang zijn.

5.3.2. Onderzoek.

Door middel van bovenstaande is geprobeerd de informatie voor deze deelvraag te achterhalen door een interview te houden met de slb'ers die dit schooljaar slb geven aan vierdejaars studenten van de opleiding SPH. In totaal zijn dit 15 slb'ers, waarvan er uiteindelijk 11 geïnterviewd zijn. De gebruikte interview vragen zijn te vinden in de bijlage.

5.3.3. Resultaten van deelvraag 3.

Hieronder zal per interviewvraag beschreven worden wat er uit de interviews naar voren is gekomen. Tijdens het interview zijn de twee semesters in het vierde jaar zoveel mogelijk gesplitst. Dit is zo gedaan omdat de twee semesters in het vierde jaar van elkaar verschillen. Het eerste semester bestaat uit twee lessen van anderhalf uur in de A weken. Daarnaast moeten de studenten zelf intervisie doen in groepjes. Dit gebeurt zonder de slb'er. In het tweede semester is slb gekoppeld aan de lessen individuele profilering en synthese en zijn er zes lessen verdeeld over de derde periode.

HOE LANG BENT U INMIDDELS SLB DOCENT VAN STUDENTEN IN HET VIERDE JAAR?

Het aantal jaren loopt uiteen van één tot acht jaar. Zo is er bijvoorbeeld een slb'er die inmiddels al acht jaar lang slb geeft. Ook zijn er slb'ers die sinds het begin van dit schooljaar gestart zijn met het geven van slb aan vierdejaars studenten van SPH.

WAT VINDT U VAN DE FREQUENTIE VAN HET AANTAL SLB LESSEN DAT WORDT GEGEVEN IN HET VIERDE JAAR VAN SPH? (SEMESTER 1 EN 2)

1e semester:

In het eerste semester komt naar voren dat het grootste deel van de slb'ers van mening is dat de lessen geen meerwaarde hebben en dat de frequentie minimaal is. Zij hebben de ervaring dat zij het eerste semester voornamelijk een vraagbaken zijn voor studenten. Dit zou dan de enige meerwaarde zijn voor de studenten. Ook zien zij het als een soort van kennismaking. Dit aangezien de studenten elkaar vaak niet kennen omdat je ze net in een nieuwe klas zitten. Ook hebben de studenten veelal een andere slb'er toegewezen gekregen in het vierde jaar, wat maakt dat de slb'ers de studenten ook niet kennen. Dit wordt door de slb'ers als onpraktisch gezien.

Verder worden er veelal huishoudelijke zaken besproken zoals de inleverdata van o.a. het portfolio en het syntheseverslag of de vormgeving van het portfolio, en daar blijft het bij.

2e semester:

Opvallend is dat het grootste deel van de slb'ers deze frequentie van de lessen voldoende vindt. Ze zijn allen erg enthousiast over deze lessen. Wanneer je echter doorvraagt zijn het de lessen "individuele profilering en synthese" waar zij enthousiast over zijn, en niet de lessen slb. Af en toe komt er nog wel een onderdeel van slb voorbij gedurende deze 6 lessen, maar dit is, volgens de respondenten, maar heel kort. Men is allemaal voornamelijk bezig met het synthesesgesprek. Hier ligt het accent dan ook op.

HOE GEEFT U INVULLING AAN HET AANTAL UREN DIE U TOT UW BESCHIKKING HEEFT VOOR DE LESSEN SLB?

1e semester:

Uit het interview komt naar voren dat de slb'ers de lessen in het eerste semester slb voornamelijk zien als een kennismaking, omdat, zoals hierboven ook al beschreven is, studenten en docenten elkaar vaak niet kennen. Men geeft aan in het eerste semester voornamelijk bezig te zijn met het praktische gedeelte, zoals de inleverdata van o.a. het portfolio en het syntheseverslag of de vormgeving van het portfolio. Er worden verwachtingen uitgesproken naar elkaar, zowel de student naar docent als de docent richting de student. Vrijwel elke docent geeft aan dit te doen. Studenten kunnen vragen stellen wanneer zij deze hebben. De tweede les in het eerste semester wordt voornamelijk ingevuld met een vragenronde. Hierin wordt besproken hoe het met iedereen is en hoe het vordert met de producten die het vierde jaar gemaakt moeten worden.

2e semester:

In het tweede semester blijkt uit de interviews dat de lessen grotendeels uit het onderdeel synthese bestaan (80% synthese, 20% slb). De slb'ers blijven een aanspreekpunt, maar er wordt voornamelijk gepraat over het onderdeel synthese. Verder wordt in de interviews genoemd dat je in het tweede semester wel dicht bij de student komt te staan als slb'er, omdat deze lessen veel met jezelf als persoon te maken hebben. Ook wordt genoemd dat men een verband legt tussen slb en individuele profilering en synthese. Als laatste komt uit de interviews naar voren dat een klein deel te weinig tijd heeft om alles te doen wat er van hen als slb'er verwacht wordt. Hierbij moet je denken aan het beoordelen van portfolio's, het beoordelen van de student, het geven van de lessen, enz.

WAT ZIET U ALS UW TAAK ALS SLB'ER?

Wat veelal naar voren komt uit de interviews is dat men het bieden van een aanspreekpunt als belangrijkste taak ziet voor de studenten. De slb'ers proberen samen met de studenten een overzicht te creëren voor het vierde jaar, kijken mee met de student of het lukt met het maken van het portfolio en het behalen van de kwalificaties op bachelorniveau. In het tweede semester voelt men zich meer betrokken bij de studenten. Bij slb hoor je eigenlijk te begeleiden, maar dit gebeurt nu niet vindt men, omdat het meer een "vragenuurtje" is. Ook is men van mening dat het juist nu de bedoeling is om het "materiaal" (de student) te kneden voor het werkveld, maar de ruimte om dit te doen mist.

In het vierde jaar zijn de slb'ers voornamelijk bezig om de studenten te ondersteunen bij het afronden van alle producten die geleverd moeten worden.

Het stellen van goede vragen wordt ook als een taak gezien, waarna de student samen met de slb'er verder kijkt en op zoek gaat naar wat de student nu eigenlijk wil.

WAT VINDT U DE MEERWAARDE VAN DE LESSEN SLB IN SEMESTER 1 VAN HET VIERDE JAAR.

De antwoorden op deze vragen neigen meer naar het antwoordt: "Geen tot weinig meerwaarde". redenen die hiervoor gegeven worden zijn:

- Het is moeilijk om diepgang te krijgen in die twee keer anderhalf uur.
- Wij zijn alleen maar een vraagbaken.
- Praktische zaken kunnen ook gemaaild worden.

Er wordt o.a. aangegeven dat praktische zaken best gemaïld kunnen worden. Een voorstel hierbij is dat je of de lessen regelmatig geeft, of dat je alleen als contactpersoon fungeert.

Wederom geeft men aan dat de meerwaarde alleen wordt gezien in het laten zien van je gezicht zodat de studenten weten bij wie ze moeten zijn wanneer zich problemen voordoen. Verder probeert men de studenten te attenderen op de inleverdata die er zijn en te benoemen wat er verwacht wordt van hen dit jaar.

Er is één docent geweest die aangeeft dat hij/zij probeert om sfeer neer zetten in de groep. De desbetreffende docent vindt het belangrijk dat er een “We gaan ervoor” sfeer heerst.

WAT VINDT U DE MEERWAARDE VAN DE LESSEN INDIVIDUELE PROFILERING EN SYNTHESE?

Alle docenten zijn het er mee eens dat deze lessen een grote meerwaarde hebben. Het onderdeel slb wordt hierbij weinig tot niet genoemd, terwijl deze lessen wel gekoppeld zijn aan slb.

De lessen zetten de studenten aan het denken: ‘Je bent meer bezig met de persoon.’

WAT IS VOLGENS U HET BELANG EN DE FUNCTIE VAN HET PORTFOLIO?

Het verantwoorden van de kwalificaties vindt men dubbelop werk, omdat dit in de voorgaande jaren ook al gedaan wordt.

Het portfolio wordt gezien als een “map met dingetjes”. Zoals het portfolio nu gebruikt wordt is het een verzameling van dingen die de opleiding graag wil zien, niet van wat de student belangrijk vindt. Dit wordt in één van de interviews een verkeerde insteek genoemd. Hierin staat dat je je portfolio voor iemand maakt, bijvoorbeeld je werkgever, maar dit sluit niet aan bij de werkelijkheid. Het portfolio vindt men goed, maar men vindt dat er dan een andere vorm aan moet worden gegeven zodat het bruikbaar wordt voor na je opleiding.

Weer een andere slb’er ziet het wel als bewijsstuk voor je werkgever en vindt het een manier om je eigen deskundigheid op te bouwen en dat op die manier toonbaar te maken.

Daarnaast wordt er gezegd dat het een soort terugblik of samenvatting zou moeten zijn van wat je geleerd hebt en wat dit dan voor je toekomst betekend. Het wordt door sommige slb’ers met “bakken papier” aangeduid en met “geen meerwaarde”, zoals één docent dit verwoordt. Docenten worden “kriebelig” van de vorm waar het portfolio in gegoten moet worden. Er zijn te veel regels aan verbonden en de vorm is te dwingend volgens negen docenten.

In één van de interviews komt naar voren dat het belang van het portfolio is dat je alles weer even bij elkaar “geharkt” hebt.

Wel wordt gezegd dat het mooi is om na te kunnen kijken hoe de studenten de kwalificaties behaald hebben en zo laten zien wie ze zijn.

IN WELKE MATE VINDT U DAT DE LESSEN SLB BIJDAGEN AAN HET PORTFOLIO?

HOE DRAAGT DIT BIJ AAN DE PROFESSIONELE ONTWIKKELING VAN DE STUDENT?

Docenten gaan er van uit dat de studenten inmiddels de basis wel weten van hoe een portfolio eruit hoort te zien. Het enige wat nu nog moet gebeuren is het nog een keer koppelen van je jaarstage aan de minor en major in het vierde jaar.

Uit de interviews komt naar voren dat er weinig tijd is om tijd te besteden aan het individuele proces van de student. De tijd wordt grotendeels besteed aan individuele profilering en synthese. Men heeft het idee dat ze alleen maar instructies hoeven te geven en gaan er vanuit dat de studenten inmiddels wel weten hoe zij een portfolio moeten maken.

In de interviews komt naar voren dat men in het derde jaar het portfolio erg belangrijk vindt omdat je dan voornamelijk met je persoonlijke ontwikkeling bezig bent. In het vierde jaar ben je voornamelijk aan het

afronden. Aan de andere kant wordt er ook gezegd dat wanneer je de eerste drie jaar met een portfolio werkt, je de cirkel rond moet maken en het vierde jaar ook moet afsluiten met het portfolio. Het gevoel bestaat dat je voornamelijk bezig bent met de vorm van het portfolio i.p.v. de inhoud ervan.

Wat betreft de professionele ontwikkeling draagt het portfolio daar niet aan bij. Het werken aan het portfolio weer wel. Als de student daadwerkelijk zijn/haar eigen leerproces bijhoudt draagt het bij aan de professionele ontwikkeling.

MERKT U AAN STUDENTEN DAT ZIJ BAAT HEBBEN BIJ DE LESSEN SLB EN HET PORTFOLIO OP DE WIJZE HOE HET NU VORMGEGEVEN IS?

Slb'ers merken op dat studenten wel baat hebben bij het feit dat zij moeten terugblikken op hun ontwikkeling en moeten gaan nadenken hoe ze kunnen verantwoorden welke ontwikkeling zij hebben doorgemaakt. De slb'ers merken op dat er veel vragen komen vanuit de studenten over het portfolio. Dit geeft veel ruis in het portfolio. Men ziet liever een "afgeslankte" vorm van het portfolio. Er wordt door de slb'ers bij studenten opgemerkt dat ze het wel mooi vinden om alles netjes en verzorgd bij elkaar te hebben.

In twee van de interviews komt naar voren dat de lessen slb als een structuur worden gezien waarin de studenten iets kwijt kunnen. De structurering lijken de studenten als prettig te ervaren.

Eén docent merkt een "portfolio moeheid" op. De studenten hebben al zo vaak een portfolio moeten maken en al veel verschillende slb'ers gehad. Slb'ers hebben toch verschillende verwachtingen van studenten.

Hier komt wederom naar voren dat studenten nu inmiddels wel weten hoe het moet en dat zij zelf invulling moeten kunnen geven aan het portfolio.

Wat gemerkt wordt aan studenten is dat zij het maken van het portfolio helemaal "zat" zijn, zoals dit in enkele interviews wordt benoemd.

ALS U HET VOOR HET KIEZEN ZOU HEBBEN EN ZELF INVULLING ZOU MOGEN GEVEN AAN DE LESSEN SLB EN HET PORTFOLIO HOE ZOU U DIT DAN DOEN? IDEAAAL GEZIEN.

Wat uit deze vraag naar voren komt is:

- Als slb'er zijnde meer een coachfunctie krijgen.
- Voor studenten die een andere studierichting volgen wordt het lastig om slb te volgen. Daarom of totale afschaffing, of ervoor zorgen dat iedereen dezelfde invulling krijgt.
- Qua toetsing is het portfolio overbodig in het vierde jaar, qua procesbeschrijving is het wel erg goed.
- In het 1e semester meer tijd besteden aan slb en intervisie.
- Bekijk het proces per sph-kwalificatie. Zo krijg je een visie op de zaak.
- Als je de voorgaande drie jaar slb en het portfolio hanteert, dan moet je de cirkel rondmaken en het vierde jaar slb en het portfolio afronden.
- Individuele gesprekken met de studenten zijn wel prettig.
- De syntheselessen in het tweede semester zou je om de week moeten houden, zodat je de studenten het hele tweede semester nog tegenkomt.
- Het eerste semester geen slb, maar alleen een introductiecollege van Dineke Behrend.
- In het vierde jaar een mentorfunctie vervullen voor de groep studenten. Studenten kunnen dan langskomen wanneer dit nodig is.
- Het portfolio als korte terugblik op het eind is voldoende.
- Geen slb meer, er valt niet meer te begeleiden. Maak individuele profilering breder en verdeel het over het hele jaar. Het laatste jaar gaat immers over jezelf profileren.
- Meer aandacht schenken aan het evalueren. Wat heeft alles nou opgeleverd? Reflectie mag meer op de voorgrond, het bewijsmateriaal meer op de achtergrond.

- Aan het begin van het vierde jaar 1 op 1 gesprekken hebben met de student en samen overleggen hoe het laatste jaar ingericht moet worden volgens de student. De opzet van de opleiding is namelijk dat je meer zelfstandig moet gaan werken en dat je verantwoordelijk bent voor je eigen leerproces, maar dit doen we niet. Studenten moeten doen wat de handleiding zegt en dat klopt niet. In het vierde jaar moet de student zijn/haar eigen leerproces pakken en wij moeten hen hierin vrijlaten en niet gaan zeggen dat het ergens niet aan voldoet.
- De lessen slb in het eerste semester saneren. Studenten wel wijzen op het feit dat ze elkaar ook advies kunnen geven. Het laten bij het hoorcollege van Dineke.
- Portfolio blijven behouden zoals het nu is omdat het een prima kapstok is.
- Het blijft wel belangrijk dat er een slb'er gekoppeld blijft aan de studenten vinden de docenten. De voorkeur gaat uit naar de slb'er die ook de desbetreffende student begeleid heeft in het derde leerjaar tijdens de stage. Zo ben je bekend bij de student.

5.4 DEELVRAAG 4.

Hoe is slb en het portfolio in major 6 en de voorafgaande minor van SPH ervaren door studenten die reeds afgestudeerd zijn in februari 2011?

5.4.1. Inleiding.

Een vraag die naar voren kwam vanuit onze opdrachtgever met betrekking tot de probleemstelling was hoe studenten die direct na hun jaarstage starten met major 6 slb ervaren en of zij deze lessen ook missen in het eerste semester. Vanuit deze vraag is bovenstaande deelvraag ontstaan.

5.4.2. Onderzoek.

Deze deelvraag is onderzocht d.m.v. het afnemen van een enquête onder de in februari afgestudeerde studenten. Deze groep bestaat uit 40 studenten. Aangezien het lastig is om deze groep nog te bereiken en er rekening gehouden dient te worden met de persoonlijke gegevens van deze studenten, hebben wij er voor gekozen om via onze opdrachtgever de enquêtes te versturen naar de studenten met daarbij een retourenveloppe. Op die manier hoopten wij de informatie te verkrijgen die wij nodig zouden hebben voor dit onderzoek. Geprobeerd is de stap tot het invullen en opsturen van de enquête zo laagdrempelig mogelijk te maken. Geprobeerd is om de enquête zo makkelijk mogelijk invulbaar te maken en door te zorgen dat er voor hen geen kosten aan verbonden zijn door er een retourenveloppe bij te versturen.

Uiteindelijk hebben wij van 11 studenten een enquête terug ontvangen.

De enquête is te vinden in de bijlage.

5.4.3. Resultaten van deelvraag 4.

STUDIELOOPBAANBEGELEIDING.

Semester 1.

Uit de enquête komt naar voren dat iets meer dan de helft (55%) de frequentie van de lessen slb in dit semester voldoende vindt.

In dit semester zijn er vier intervisiemomenten die de studenten zelfstandig moeten invullen. De waardering wat betreft de intervisie is erg wisselend. Uit de enquête komt voort dat de helft het voldoende vindt en de andere helft onvoldoende of zwaar onvoldoende. De toelichting die hierbij gegeven wordt is dat de intervisie zonder begeleiding niet lijkt op wat het zijn moet.

Als gekeken wordt naar de stellingen aan het eind van de enquête komt daaruit naar voren dat 55% van de studenten het prima vindt wanneer de lessen slb vervangen worden door één centrale instructie(hoorcollege).

Semester 2.

Er was slechts één student die aangaf de lessen individuele profilering en synthese onvoldoende te vinden. Van de studenten vindt 91% deze les goed of voldoende.

In dit semester is het onderdeel slb gekoppeld aan de lessen profilering en synthese. Uit de enquête komt naar voren dat er vrijwel alleen aandacht besteed wordt aan het onderdeel synthese, en niet aan het onderdeel slb.

Uit de stellingen komt naar voren dat 82% van mening is dat zij wel een aanspreekpunt/slb'er nodig hebben in het vierde jaar.

PORTFOLIO

Bijdrage lessen slb aan het portfolio.

Van de studenten heeft 9% omcirkeld dat het portfolio goed heeft bijgedragen. Verder geeft 27% van de studenten aan dat de lessen slb voldoende hebben bijgedragen aan het maken van het portfolio. Van de studenten vindt 37% dit onvoldoende. Uit dezelfde vraag heeft 9% omcirkeld dat zij bijdrage van de lessen aan het portfolio zwaar onvoldoende vindt.

Verder lijkt 18% niet te kunnen kiezen tussen onvoldoende en voldoende en hebben beide omcirkeld.

Het belang van het portfolio in het vierde jaar en het belang voor de professionele ontwikkeling.

Uit de open vragen komt naar voren dat de studenten meer neigen naar de negatieve zijde. De toelichting die bij dit onderdeel gegeven wordt door studenten is o.a.: “Het portfolio is alleen nuttig in het derde Jaar“, “veel herhaling van het derde jaar“, “mijn slb’er had niet eens de tijd genomen om het goed na te kijken dus was al mijn werk voor niets“.

Toch geeft 64% aan dat het portfolio wel bijgedragen heeft aan de professionele ontwikkeling van de student. Men is namelijk van mening dat het portfolio ervoor zorgt dat je je bewust bent van je persoonlijke ontwikkeling en je meer gaat nadenken over je eigen handelen. Ook geeft men aan dat je bewust wordt van je kwaliteiten en waar je nog aan zult moeten werken.

Wat zouden studenten willen zien gebeuren met het portfolio?

De antwoorden op deze vraag kunnen gebruikt worden ter inspiratie. Daarom is ervoor gekozen om niet met percentages of hoeveelheden te werken bij de uitkomst.

Wat naar voren komt uit de enquête is dat men het portfolio wel wil behouden maar dat het meer persoonlijk gemaakt moet worden. Wat meerdere malen uit de toelichting naar voren komt is dat het een terugblik/overzicht zou moeten zijn van de afgelopen vier jaar waarin je je kwaliteiten beschrijft en waarin je ontwikkeling duidelijk wordt.

Ook wordt duidelijk dat men vindt dat er veel herhaling in het portfolio moet vanuit het derde leerjaar. Dit is volgens de studenten niet nodig.

Wat erg belangrijk is hierin is dat het portfolio vrij ingevuld moet worden, maar dat er wel een duidelijke en vooral eenduidige lijn is waar het portfolio aan moet voldoen. Studenten geven aan dat elke leerkracht iets anders verwacht van het portfolio.

Wordt het portfolio gebruikt bij het zoeken naar een baan wanneer de opleiding afgerond is?

Uit deze vraag komt naar voren dat 91% van de studenten het portfolio niet gebruikt bij het zoeken naar een baan. Sommige studenten geven hierbij als toelichting dat er ook niet naar gevraagd wordt door de werkgevers.

5.5 DEELVRAAG 5.

Hoe worden slb en het portfolio in het 1ste semester ervaren door de huidige studenten van het vierde jaar SPH?

5.5.1. Inleiding.

De gene die natuurlijk het meeste baat zouden moeten hebben bij slb en het portfolio zijn de studenten. Daarom was het vanzelfsprekend de bedoeling dat deze studenten gevraagd zouden worden voor een enquête. Voor dit onderzoek is het interessant wat de studenten vinden van slb en het portfolio. Hebben ze misschien zelf ook ideeën over beide?

5.5.2. Onderzoek.

Om er zeker van te zijn dat een groot percentage van deze studenten de enquête in zou vullen is er voor gekozen een algemeen ingeroosterd moment te creëren. En om vervolgens de studenten te vragen om deel te nemen. De opdrachtgever heeft dit moment gecreëerd en het heeft plaats gevonden begin april. Op dat moment hebben 86 studenten de enquête ingevuld.

5.5.3. Resultaten van deelvraag 5.

In de enquête is onderscheid gemaakt tussen drie onderwerpen: Slb, het portfolio en een paar eens/oneens vragen. De antwoorden van de laatst genoemde gaan over slb en het portfolio. Deze antwoorden zijn hieronder verwerkt onder de drie onderwerpen.

STUDIELOOPBAANBEGELEIDING.

Semester 1.

In het eerste semester wordt twee keer een slb les gegeven. Verder wordt van de studenten verwacht dat zij in groepjes intervisie doen.

Over de frequentie van het aantal lessen is 67% van de studenten tevreden. Van hen vindt 33% de frequentie echter onvoldoende. Over de inhoud van deze lessen is men minder tevreden. De inhoud vindt 61 % voldoende of goed. Hierover is 39% echter ontevreden. De toelichting die hier gemiddeld bij gegeven wordt is dat er veel onduidelijkheid was en weinig ruimte voor het portfolio. Ook zijn er veel studenten die vinden dat het kan komen te vervallen. Omdat het hier een openvraag betreft is alleen te meten of het antwoord negatief of positief is.

Opvallend is dat degene die een negatief antwoord geven vaak bij dezelfde slb'er zitten. Voor de studenten die positief zijn over de inhoud en frequentie geldt dit ook. In de enquête was een eens/oneens vraag toegevoegd over de twee lessen slb in het eerste semester. Hierin werd vermeld dat de twee lessen slb vervangen kunnen worden door één centraal hoorcollege in de eerste periode. Van de studenten was 51% het hier mee oneens. Zij behouden liever de twee lessen slb gegeven door de slb'er. Van hen gaf 49% echter wel aan een hoorcollege te willen in plaats van de lessen met de slb'er. Bij het zien van de resultaten valt het op dat een aantal van de studenten die kiezen voor een hoorcollege bij dezelfde slb'er zitten. Bij sommige slb'ers vindt dus een duidelijke meerderheid dat de lessen vervangen kunnen worden door één hoorcollege. Dit is te zien in de tabel op de volgende pagina.

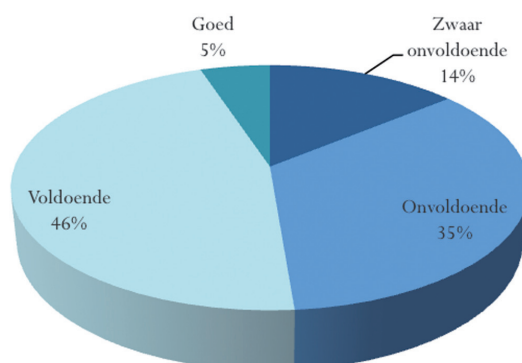
Tabel 1. 'Percentage van de studenten die liever één hoorcollege hebben in het eerste semester dan twee slb lessen. Percentages weergegeven per slb'er.'

Slb'er	Eens	Oneens
1	44%	56%
2	33%	67%
3	60%	40%
4	80%	20%
5	71%	29%
6	75%	25%
7	78%	22%
8	31%	69%
9	40%	60%
10	50%	50%
11	25%	75%
12	33%	67%

Over de invulling die de slb'er gaf aan de lessen waren de studenten niet tevreden. De studenten die de lessen met de slb'er wel willen behouden waren over de invulling die hún slb'er heeft gegeven aan de lessen wel tevreden.

Over één ding zijn de studenten het bijna allemaal eens. De stelling luidde als volgt: 'Ik heb geen aanspreekpunt/slb'er meer nodig in het vierde jaar. Hier op antwoordde 95% oneens. Zij willen dus wel degelijk een slb'er/aanspreekpunt in het vierde jaar. Maar 5% zegt dit niet meer nodig te hebben. Ook vinden de studenten dat er genoeg ruimte is om vragen te stellen omtrent slb aan hun slb'er. Van de studenten onderschrijft 81% dit.

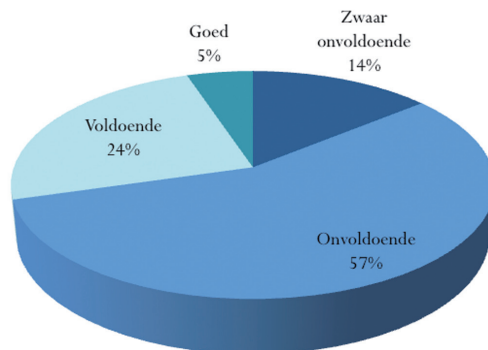
Naast de lessen met de slb'er hebben de studenten ook intervisie in groepjes. Van de studenten beantwoordt 49% (zwaar onvoldoende en onvoldoende bij elkaar opgeteld) hier niet tevreden over te zijn. Daarvan vindt 14 % het zelfs zwaar onvoldoende.

Figuur 1. 'Wat vond je van de intervisiemomenten met je medestudenten in het eerste semester?'

Antwoord van de voltijd studenten.

Van de studenten omcirkelt 46% 'voldoende' als antwoord. Als echter gekeken wordt naar de toelichting blijkt dat degene die 'voldoende' hebben geantwoord in hun toelichting een onvoldoende beoordeling geven. Denk hierbij aan: 'Geen meerwaarde, mag komen te vervallen, onnodig enz.' Om deze toelichting in kaart te brengen en te vergelijken met de omcirkelde antwoorden is onderstaand figuur tot stand gekomen.

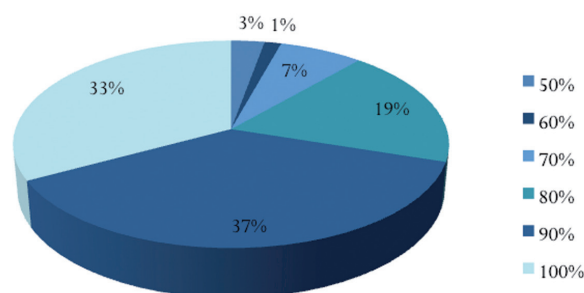

Figuur 1.1 'Toelichting die de voltijd studenten geven hebben op de vraag uit figuur 1.'

Verder zou de student graag zien dat er in het eerste semester al ruimte komt voor synthese.

Semester 2.

In het tweede semester zijn de slb lessen gekoppeld aan individuele profilering en synthese. Wij hebben de studenten gevraagd hoeveel procent er in de lessen werd besteed aan slb-zaken en hoeveel aan synthese. Ook hebben wij gevraagd wat ze van deze verhouding vinden. In onderstaand figuur is dit weergegeven.

Figuur 2.' Hoeveel procent van de lessen individuele profilering en synthese/slb wordt er besteed aan synthese volgens voltijd vierde jaars studenten?'

Iedere student antwoordt dat er meer besteed wordt aan synthese dan aan slb. Op de vraag wat ze van deze verhouding vinden zijn zij overwegend tevreden. Wel missen ze ruimte om uitleg te krijgen over het portfolio. Als ze zelf in mochten vullen hoe het tweede semester er uit zou zien zijn ze het gemiddeld genomen eens. Ze zouden synthese in ieder geval niet minder willen. Het liefst zelfs meer. Graag zien ze dat slb er niet meer aan gekoppeld is. Slb hebben ze liever apart, 1 of 2 keer in het tweede semester, zodat er dan genoeg ruimte is voor het portfolio.

Het aantal procent van de lessen in het tweede semester dat besteed wordt aan synthese mag dus hetzelfde blijven of omhoog. Het aantal procent van de lessen in het tweede semester dat besteed wordt aan slb mag om hoog.

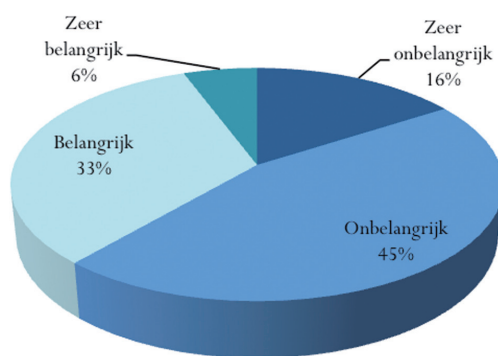
PORTFOLIO.

Bijdrage lessen slb aan het portfolio.

Van de studenten vindt 59% dat de lessen onvoldoende of zwaar onvoldoende bijdragen aan het maken van het portfolio. Vooral in het tweede semester missen ze hulp bij het portfolio. Zoals eerder genoemd zouden zij daarom graag zien dat slb een aparte les is. De studenten die wel tevreden zijn, zijn ook de studenten die vinden dat de verantwoordelijkheid voor het portfolio bij de student zelf ligt. Ook geven zij aan dat hun slb'ers veel individuele aandacht heeft voor de student. Zij mogen hun slb'ers emailen of kunnen een individuele afspraak met ze maken.

Het belang van het portfolio in het vierde jaar en het belang voor de professionele ontwikkeling.

In ondertaand figuur is te zien dat 39% van de studenten het portfolio belangrijk of zeer belangrijk vindt. Verder vindt 61% het portfolio zeer onbelangrijk of onbelangrijk.

Figuur 3. 'Hoe belangrijk vind jij het portfolio in het vierde jaar?'

In hun toelichting komen de antwoorden echter meer overeen. Ze vinden dat in het vierde jaar het portfolio overbodig is. Ze hebben overwegend het idee dat in het derde jaar het portfolio al afgerond is. In het vierde jaar benoemen ze dat er nog weinig leermomenten zijn om een portfolio over te maken. Ze benadrukken wel dat het portfolio in het derde jaar erg belangrijk is. Op de vraag of het bijdraagt aan hun professionele ontwikkeling lijken de antwoorden wisselend. Van de studenten is 36% het oneens en 64% is het eens. Als echter gekeken wordt naar de toelichting lijken de antwoorden meer op elkaar. Wanneer er oneens geantwoord wordt staat er bij de toelichting vaak dat dit geldt voor het vierde jaar. In de voorgaande jaren vinden ze dat het wel bijdraagt aan de professionele ontwikkeling. Wanneer er 'eens' geantwoord wordt staat er bij de toelichting vaak dat dit geldt voor de voorgaande jaren. In het vierde jaar vinden ze dat het weinig bijdraagt aan de professionele ontwikkeling. De antwoorden komen dus meer overeen dan in eerste instantie opvalt. Er is ook een aantal studenten die het portfolio overbodig vinden of vinden dat het ten alle tijden bijdraagt aan de professionele ontwikkeling.

WAT ZOUDEN STUDENTEN WILLEN ZIEN GEBEUREN MET HET PORTFOLIO?

Hoe studenten het portfolio graag willen zien loopt nogal uit één. Een aantal studenten zou graag zien dat het portfolio helemaal verdwijnt. Weer anderen vinden dat het mag blijven zoals het nu is. Ook is er een groep studenten die vindt dat het portfolio in het derde jaar afgerond kan worden. Er zijn ook studenten die ideeën hebben over de invulling van het portfolio. Ze zouden graag zien dat het portfolio in het vierde jaar meer gericht is op de toekomst en een baan. Ook zouden ze het prettig vinden als er een format gemaakt wordt die alle slb'ers hanteren. Ze geven aan dat er nu teveel verschil is tussen de slb'ers. Dit is ook terug te zien in de antwoorden die gegeven worden op de volgende stellingen. Op de stelling 'Mijn portfolio is een verzameling van dingen die de opleiding wil zien, niet van wat ik belangrijk vind' antwoord 62% het hier mee eens te zijn. Daarnaast is 55% van de studenten het eens met de stelling: 'Bij het maken van mijn portfolio moet ik mij houden aan de vastgestelde opzet zoals deze staat beschreven in de studiehandleiding.' Uit deze resultaten kun je opmaken dat slb'ers verschillend om gaan met het maken van het portfolio. Dit komt dan ook overeen met het feit dat studenten zeggen dat er teveel verschil is tussen slb'ers. Ook zeggen ze het portfolio meer te willen richten op synthese en onderzoek. Of dit schriftelijk moet of in een gesprek, daar zijn ze het niet over eens.

5.6 DEELVRAAG 6.

Hoe hebben de studenten van MWD het ervaren om geen slb'er te hebben in het eerste semester van het vierde jaar MWD?

5.6.1. Inleiding.

Gedurende het onderzoek is ontdekt dat de opleiding MWD het vierde jaar anders heeft vormgegeven dan de opleiding SPH wat betreft slb en het portfolio. De opleiding MWD heeft het eerste semester geen slb lessen. Ook hebben zij geen portfolio in het vierde jaar. De onderzoekers zijn erg benieuwd hoe de studenten deze vormgeving ervaren en wellicht kan deze opzet meegenomen worden in het advies aan de opdrachtgever.

5.6.2. Onderzoek.

Via het netwerk van de onderzoekers is uitgezocht bij wie de informatie verkregen kon worden die nodig was om deze deelvraag te kunnen beantwoorden. De coördinator van MWD zou hierbij verder kunnen helpen. Er is meerdere malen geprobeerd contact te zoeken met de desbetreffende persoon, dit is persoonlijk niet gelukt. Daarna is overgegaan op email contact. Dit verliep moeizaam terwijl er meerdere emails verstuurd zijn. Uiteindelijk is er een email binnengekomen waarin de coördinator vertelde dat de studenten geen portfolio meer hebben en hij het niet nodig acht een enquête af te nemen bij de studenten. Er is aangegeven en uitgelegd waarom het voor dit onderzoek wel degelijk van belang is. Helaas is hier geen reactie meer op gekomen.

5.7 DEELVRAAG 7.

Wat vinden de studenten de taak van een slb'er in het vierde jaar?

5.7.1. Inleiding.

In de gesprekken met de opdrachtgever kwam naar voren dat zij erg benieuwd is naar de mening van studenten over het vak slb en het portfolio. Ook was zij erg benieuwd naar de mening van studenten over de slb'ers zelf. Zij zou graag van de studenten willen weten hoe zij de slb'ers zien en wat zij van de slb'ers verwachten. Hier is de bovenstaande deelvraag uit voortgekomen.

5.7.2. Onderzoek.

Voor dit onderzoek is gekozen om de enquêtes te gebruiken om antwoord te krijgen op deze deelvraag. Deze enquêtes zijn afgenomen onder de huidige vierde jaars studenten en de reeds in februari afgestudeerde studenten.

In deze enquête is een schema verwerkt waarin 12 taken van een slb'er staan. Het was aan de studenten om aan te kruisen welke taken ze bij een slb'er vinden passen. Ook was er extra ruimte overgelaten voor taken die studenten eventueel misten.

De taken van de slb'er zijn gehaald uit de literatuur en uit de interviews die gehouden zijn met slb docenten. De docenten hadden namelijk een uitgesproken mening over wat zij hun taak vinden als slb'er. Gekeken kan worden of de studenten en docenten dezelfde ideeën hebben hierover.

5.7.3. Resultaten van deelvraag 7.

Het antwoord op de deelvraag wordt gesplits in twee groepen respondenten.

1. De huidige vierde jaars studenten.
2. De reeds in februari afgestudeerde studenten.

1. DE HUIDIGE VIERDE JAARS STUDENTEN.

In onderstaande tabel is te zien wat de studenten geantwoord hebben.

Tabel 2. 'Resultaten op de vraag wat de studenten zien als de taak van een slb'er'. Resultaten van huidige vierde jaars studenten.

Controlerend	41%	Proces begeleidend	70%
Signalerend	62%	Aanspreekpunt	87%
Aansturend	59%	Bewust maken van de route in het vierde jaar	65%
Feedback geven	88%	Vorbereiding geven op synthese	88%
Vorbereiden op werkveld.	49%	Coachend	71%
Ondersteunend	74%	Overzicht creëren	57%

Achter iedere taak van een slb'er staat het aantal procent dat dit hokje heeft aangekruist. Het aantal procenten is gebaseerd op de 100% die deze vraag hebben ingevuld. Hier is 100%, 86 studenten.

De studenten hebben een duidelijke top drie van taken van een slb'er. Je kunt hier dus uit opmaken dat deze drie taken volgens de respondenten gezien worden als de belangrijkste taken van een slb'er.

De top drie bevat de volgende taken: Feedback geven, aanspreekpunt en voorbereiding geven op synthese.

Verder zijn alle taken aangekruist. De taak die scoort als 'minst belangrijke taak' is de controlerende taak.

Deze wordt toch nog door 41 % van de studenten als taak van een slb'er aangekruist.

Verder zijn er twee studenten die zelf nog een taak hebben toegevoegd. Zij vinden het belangrijk dat een slb'er ingaat op de behoefte van studenten en dat er meer sturing plaats vindt na je studie.

2. DE REEDS IN FEBRUARI AFGESTUDEERDE STUDENTEN.

In onderstaande tabel is te zien wat de studenten geantwoord hebben.

Tabel 3. 'Resultaten op de vraag wat de studenten zien als taak van een slb'er. Resultaten van in februari afgestudeerde studenten.

Controlerend	18%	Proces begeleidend	55%
Signalerend	25%	Aanspreekpunt	82%
Aansturend	36%	Bewust maken van de route in het vierde jaar	36%
Feedback geven	91%	Vorbereiding geven op synthese	82%
Vorbereiden op werkveld.	18%	Coachend	73%
Ondersteunend	55%	Overzicht creëren	55%

De antwoorden van de in februari afgestudeerde studenten komen erg overeen met die van de huidige vierde jaars studenten. Zij hebben dezelfde top 3. Ook zien zij de controlerende taak als de minst belangrijke taak. Verder scoort de signalerende taak erg laag met 25%.

Anders dan de huidige studenten scoren zij de taak 'Vorbereiden op het werkveld' erg laag met 18%.

Aanvullend op de taken die wij zelf als opties hebben gegeven hebben zij nog een aantal taken toegevoegd die zij miste. Dit betreft de volgende taken: 'Inzicht geven d.m.v. spiegelen, na laten denken en wijzen op eigen verantwoordelijkheid.

HOOFDSTUK 6

CONCLUSIE.

Dit onderzoek is uitgevoerd op de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle. De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidde als volgt:

“Wat is de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van SPH voor voltijd studenten aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle”.

Hieronder zijn de conclusies die aan de hand van de deelvragen getrokken zijn per betrokken partij weergegeven.

6.1 Windesheim.

Eén van de deelvragen was: ‘Wat zijn de kaders waar SPH-Windesheim zich aan zal moeten houden wat betreft slb?’

Om deze deelvraag te beantwoorden heeft er een gesprek plaatsgevonden met de afdelingsmanager. In dit gesprek heeft de afdelingsmanager een document gegeven waarin de kaders en randvoorwaarden beschreven staan. Ook zijn er in het vooronderzoek nog twee documenten gevonden met bruikbare informatie. Deze staan vermeldt bronnenlijst in de bijlage.

Windesheim heeft het volgende doel als doel voor studieloopbaanbegeleiding: ‘De student kan op basis van een reëel zelfbeeld studie- en loopbaankeuzes maken en verantwoorden. Het resultaat is dat hij zijn (studie)loopbaan stuurt en een eigen arbeidsidentiteit verwerft. De student doet dit door te reflecteren op zijn eigen leer- en werkervaringen en door hierop feedback te vragen, te ontvangen en te geven (Besluit college van bestuur, 2009).

Verder moeten in het vierde jaar van de opleiding minimaal 8 en maximaal 16 ec’s gehaald worden door middel van studieloopbaanbegeleiding.

Vraaggerichtonderwijs en competentiegerichtonderwijs maken het lesprogramma binnen Windesheim. Alles draait om deze vorm van onderwijs. Dit bepaald ook de huidige vorm van slb.

In het gesprek met de afdelingsmanager is vooral subjectieve informatie verkregen. Vertelt werd dat zowel het portfolio als slb verplichte onderdelen zijn binnen het lespakket in het vierde jaar. De invulling van beide staat vrij.

Na in contact geweest te zijn met de opleiding MWD werd echter andere informatie gegeven. Daar wordt in het derde jaar het portfolio al afgerond en hebben ze dit in het vierde jaar niet.

Wat betreft de invulling van slb en het portfolio is gebleken dat er veel mogelijk lijkt te zijn. Waar de grenzen precies liggen en wat er precies mogelijk is is niet duidelijk geworden.

6.2 Andere Hogescholen.

De volgende deelvraag was hier van toepassing: ‘Hoe worden slb en het portfolio op andere scholen met betrekking tot de opleiding SPH vormgegeven?’

De opdrachtgever gaf aan geïnteresseerd te zijn in andere Hogescholen en de invulling die zij geven aan slb en het portfolio. Voor het onderzoek is dit ook relevante informatie. Vooral om inspiratie op te doen voor het advies dat geschreven wordt voor het Windesheim. Om het nodige te weten te komen van de Hogescholen is besloten, met behulp van het netwerk van de afdelingsmanager, emails te versturen met een aantal vragen. Er is gevraagd naar het aantal uren dat gegeven wordt, de invulling die gegeven wordt aan slb en het portfolio, of er groepsggericht of individueel te werk gegaan wordt, of ze synthese geven en naar de tevredenheid van slb en het portfolio.

Vijf Hogescholen hebben uiteindelijk antwoord gegeven op de vragen.

Geen van de Hogescholen heeft antwoord gegeven op de vraag of ze tevreden zijn over de huidige invulling van slb en het portfolio.

Verder hebben vier van de vijf scholen meer slb bijeenkomsten dan Windesheim. Slb wordt zowel in grote groepen, kleine groepen als individueel gegeven. Het portfolio is voor twee van de vijf scholen het eindproduct. De andere scholen geven hier invulling aan door een swot analyse te laten maken door de studenten of een afrondend gesprek te voeren. Het portfolio is dan maar een klein onderdeel van het geheel.

Geen van de scholen geeft individuele profilering en synthese zoals dit op Windesheim gebeurt. De Christelijke Hogeschool Ede komt wel in de buurt. Hier vormen studenten een visie op hulpverlening die vervolgens verdedigd moet worden in hun slb groep.

Verder vindt deze Hogeschool het belangrijk dat de slb'er ook coach is van de student.

6.3 Docenten slb.

De deelvraag die betrekking heeft op deze partij is: 'Wat is volgens de slb docenten die in het vierde jaar van SPH slb geven de meerwaarde van de lessen slb en het portfolio?'

Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden is bij 11 slb docenten een interview afgenomen. De volgende conclusies komen voort uit dit deel van het onderzoek. Deze staan puntsgewijs per onderdeel omschreven.

STUDIELOOPBAANGELEIDING.

1. Uit de interviews komt naar voren dat de lessen slb in het eerste semester volgens de geïnterviewde slb'ers geen meerwaarde hebben omdat de frequentie minimaal is. Het bestaat grotendeels uit kennismaking en de docent fungeert voornamelijk als vraagbaken. Dit maakt dat zij prima zouden kunnen fungeren als aanspreekpunt. Dit kan ook via emailcontact. Ook vindt men het moeilijk om diepgang te creëren aangezien de frequentie van de lessen minimaal is. De uren moeten dus of beter besteed worden, of afgeschaft worden.
2. In het tweede semester, wanneer slb gekoppeld is aan de lessen profilering en synthese, wordt er weinig tot geen aandacht besteed aan slb. De aandacht gaat vrijwel alleen uit naar het onderdeel synthese. De docenten zijn van mening dat dit juist een grote meerwaarde heeft.

PORTFOLIO.

1. Het portfolio vinden de docenten een goed instrument, maar niet op de wijze hoe het nu vormgegeven is. Volgens hen is het nu veel dubbel werk en niet iets bruikbaar voor na je opleiding. Het wordt gezien als "bakken papier", terwijl het moet worden gezien als een terugblik of samenvatting van wat je geleerd hebt en wat dit voor de toekomst betekent.
2. De lessen slb dragen volgens de slb'ers vrijwel niets bij aan het portfolio. Docenten gaan er van uit dat studenten inmiddels weten hoe het portfolio eruit moet zien. Docenten geven aan dat er te weinig tijd is om met het individuele proces bezig te zijn. In het derde jaar van de opleiding vindt men het portfolio wel erg belangrijk, in het vierde jaar gaat het voornamelijk om het afronden. Aan de andere kant wordt er ook gezegd dat wanneer je in alle voorgaande jaren gebruik maakt van het portfolio, je dit ook het vierde jaar moet gebruiken om de cirkel rond te maken.
3. Docenten hebben het idee dat studenten zich drukker maken om de vorm van het portfolio dan de inhoud. Volgens de docenten hoort het juist over de inhoud te gaan in plaats van de vormgeving.
4. Op de vraag uit het interview hoe de docenten het zouden vormgeven wanneer zij de kans hebben dan komt uit de antwoorden naar voren dat er twee docenten zijn die vinden dat het portfolio moet blijven zoals het is. De rest geeft allemaal ideeën om de lessen slb en het portfolio anders vorm te geven. Hieruit blijkt dat wat betreft de lessen slb het omgegooid kan worden wat betreft de docenten.

6.4 Studenten.

Voor dit onderzoek zijn twee groepen studenten opgezocht. De huidige voltijd studenten, de in februari afgestudeerde studenten en de mwd'ers. De huidige studenten zijn gevraagd naar de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar. Bekent was dat de studenten op het moment van de enquête het jaar nog niet afgerond. Daarom zijn ook enquêtes verstuurd naar studenten die in februari al afgestudeerd waren.

De opleiding MWD geeft een andere invulling aan slb en het portfolio. Dit terwijl zij wel aan dezelfde kaders en randvoorwaarden moeten voldoen.

6.4.1 Voltijd studenten.

De deelvraag die hier van toepassing was is: 'Hoe worden slb en het portfolio in het 1ste semester ervaren door de huidige studenten van het vierde jaar SPH?'

Om zoveel mogelijk antwoord op te krijgen op de deelvraag is er voor gekozen een enquête af te nemen op een moment waarop veel vierde jaar studenten bijeen zouden zijn. Er zijn 86 enquêtes ingevuld terug gekomen. In de enquêtes waren slb en het portfolio belangrijke onderwerpen. Ook de taak van de slb'er was onderwerp van een vraag. Dit, omdat hier een deelvraag aan gekoppeld was.

STUDIELOOPBAANGELEIDING.

Over de slb'er zijn studenten het eens. Ze geven met 95% aan deze nodig te hebben als aanspreekpunt. Dit kan ook gekoppeld worden naar de taken van de slb'er zoals deze in de theorie naar voren komen. Ook hier wordt het belang van de slb'er en de binding met de student weergegeven. Deze is van belang, omdat het de resultaten van de student bevordert wanneer hij zich meer verbonden voelt met de docent.

Bij het zien van de resultaten valt het op dat een aantal van de studenten die kiezen voor een hoorcollege i.p.v. reguliere lessen bij dezelfde slb'er zitten. Bij sommige slb'ers vindt dus een duidelijke meerderheid dat de lessen vervangen kunnen worden door één hoorcollege. Dit zegt wellicht iets over de manier van les geven van de slb'er.

Wanneer het gaat over de invulling die gegeven wordt aan het vak slb verschillen de meningen. Opvallend is dat degene die een negatief antwoord geven vaak bij dezelfde slb'er zitten. Voor de studenten die positief zijn over de inhoud en frequentie geldt dit ook. Dit zou kunnen duiden op een samenhang tussen de inhoud van de lessen die gegeven wordt door de slb'ers en de antwoorden die de studenten geven in de enquête.

In het eerste semester zijn meer dan de helft van de studenten ontevreden over intervisie. Dit lijkt samen te hangen met de verantwoordelijkheid die de student hier zelf in neemt en het groepje waar hij/zij in belandt.

In het tweede semester wordt slb gezet onder het vak individuele profilering en synthese. Alle studenten geven aan dat er dan niet meer dan 50% van de tijd besteed wordt aan slb. Van de 69 studenten die deze vraag van de enquête hebben ingevuld zeggen zelfs 61 studenten dat er niet meer dan 20% van de tijd aan slb besteed wordt in het tweede semester. Zij zijn hierover erg tevreden en geven aan het belangrijk te vinden dat er veel tijd gaat zitten in synthese. Wel zouden zij graag meer tijd en les willen o.a. voor het maken van het portfolio. Ze willen echter niet dat dit van de tijd voor synthese af gaat. Zelf denken ze aan 1 of 2 keer slb les in het tweede semester.

In het eerste semester vinden ze de frequentie van de lessen slb goed. Wel zouden ze graag willen dat er dan al aandacht komt voor synthese.

PORTFOLIO.

De studenten geven aan het portfolio vooral belangrijk te vinden in het derde jaar. Ook de bijdrage aan de professionele ontwikkeling wordt in het derde jaar als groot ervaren. In het vierde jaar vinden zij dat dit niet echt bijdraagt. De studenten die tevreden zijn over het portfolio zijn ook de studenten die aangeven dat de verantwoordelijkheid voor het portfolio meer bij de student zelf ligt. Ook zijn het deze studenten die meer individuele begeleiding krijgen of kunnen krijgen van hun slb'er.

Over een eventuele nieuwe invulling van het portfolio denken de studenten niet hetzelfde. Sommige vinden dat het in het derde jaar afgerond moet worden. Andere studenten zien het juist als een mooie afronding van de opleiding. Wel zijn er ideeën voor een nieuwe invulling. Een deel van de studenten zou graag zien dat er in het portfolio meer aandacht besteed zou worden aan de toekomst en een baan. Ook wordt er aangegeven dat er veel verschillen zijn tussen slb'ers. De studenten zouden hierin graag zien dat ze meer op één lijn zitten. Hiervoor zou volgens de studenten dan een format gemaakt kunnen worden. De verschillen tussen de slb'ers zorgen namelijk voor onduidelijkheid.

Hoe het portfolio afgerond moet worden, daar zijn de studenten het niet over eens. Dit zou volgens hen in een gesprek kunnen of in een kort verslag.

TAAK SLB'ER.

De studenten hebben een duidelijke top drie van wat zij belangrijke taken van een slb'er vinden:

Feedback geven, aanspreekpunt en voorbereiding geven op synthese. De controlerende taak vinden de studenten het minst belangrijk. In de theorie komt ook naar voren dat het van belang is dat de student zich bind met de docent en de opleiding. De taken van de slb'er lijken hier een rol in te spelen.

Naast dat zij in andere vragen in de enquête aangeven dat zij meer aandacht willen voor de toekomst en een baan, vinden zij dit geen belangrijke taak van een slb'er.

6.4.2 Afgestudeerde studenten.

De deelvraag die betrekking heeft op deze doelgroep is: 'Hoe is slb en het portfolio in major zes en de voorafgaande minor van SPH ervaren door studenten die reeds afgestudeerd zijn in februari 2011?'. De reeds afgestudeerde studenten zijn benaderd door middel van een enquête. Er zijn 11 enquêtes ingevuld terug gekomen. Uit deze enquêtes komen de volgende conclusies naar voren. Deze staan puntsgewijs beschreven.

STUDIELOOPBAANGELEIDING.

1. Van de studenten vindt 55% de frequentie van de lessen slb in het eerste semester voldoende en geven de inhoud van de lessen ook een voldoende. Deze lessen zouden volgens hen dus kunnen blijven bestaan.
2. De lessen individuele profilering en synthese/slb worden hoog gewaardeerd door de studenten. Zij geven echter wel aan dat er vrijwel weinig tot geen aandacht wordt besteed aan slb. Hieruit komt naar voren dat dit dus zeker geen slb lessen genoemd kunnen worden. Wel geven de studenten grotendeels aan deze verhouding wel goed te vinden. Ook tijdens de lessen synthese komen de specifieke taken van een slb'er weer naar voren. Dit kan mogelijk verklaren waarom studenten de lessen synthese zo hoog waarderen.
3. Op de vraag hoe studenten slb zouden vormgeven, geeft geen enkele student aan dat de lessen slb in het eerste semester hetzelfde zou moeten blijven. In het tweede semester geeft één student aan dat het hetzelfde moet blijven. Hieruit kun je dus concluderen dat de wijze waarop het nu vormgegeven is veranderd moet worden.

PORTFOLIO.

1. Het merendeel van de studenten geeft aan dat zij het portfolio niet belangrijk vinden. Wel geeft de meerderheid aan dat het wel heeft bijgedragen aan de persoonlijke ontwikkeling. Dit is vanuit de opleiding ook de bedoeling, wat maakt dat een portfolio volgens hen niet geheel afgeschaft kan worden.
2. Op de vraag hoe zij vinden dat het portfolio vormgegeven moet worden geeft geen enkele student aan dat het afgeschaft moet worden. Ook geeft niemand aan dat het hetzelfde moet blijven zoals het nu vormgegeven is. Hieruit kun je concluderen dat het portfolio moet blijven, maar een andere vormgeving zou kunnen krijgen.

3. Uit de enquête komt naar voren dat er slechts één student is die haar portfolio gebruikt in of bij het zoeken naar een baan. Hieruit kun je concluderen dat wanneer het een doel is van de opleiding om een product te maken dat je kunt gebruiken bij het zoeken naar een baan, zij dit doel maar in weinig gevallen behalen.

TAAK SLB'ER.

1. De drie taken van een slb'er die de studenten als hoogst gewaardeerd hebben zijn: feedback geven, aanspreekpunt, voorbereiding op synthese. In de theorie komen de volgende taken naar voren: Adviseren, coachen en reflecteren, Plannen en organiseren, Monitoren van de competentieontwikkeling. Studenten scoren deze punten echter niet het hoogst.
2. Op de stelling: "Ik had geen aanspreekpunt/slb'er meer nodig in het vierde jaar." geven de studenten aan dat zij het hier niet mee eens zijn. Hieruit valt te concluderen dat studenten wel een aanspreekpunt/slb'er nodig hebben in het vierde jaar.

6.4.3 Maatschappelijk Werk en Dienstverlening voltijd studenten.

De bij deze doelgroep horende deelvraag is als volgt: 'Hoe hebben de studenten van MWD het ervaren om geen slb'er te hebben in het eerste semester van het vierde jaar MWD?'.

De conclusie die voort is gekomen uit dit deel van het onderzoek is dat het zeker de moeite waard is om te onderzoeken wat de opleiding MWD van hun eigen huidige vormgeving vindt van het portfolio en de lessen slb. Dit aangezien deze vormgeving geheel anders is dan die van de opleiding SPH.

6.4 Eindconclusie.

De probleemstelling was als volgt: "Het onderdeel studieloopbaanbegeleiding kost veel geld en tijd. Volgens de opdrachtgever gaan er voor de slb'ers veel werkuren in dit onderdeel zitten, terwijl deze uren niet worden toegekend aan het opleidingsonderdeel in het vierde jaar. Ook zijn er twijfels over de meerwaarde van slb en het portfolio voor vierdejaars studenten van SPH. Dit omdat de studenten in het derde studiejaar(het stagejaar) al enorme sprongen maken wat betreft hun eigen professionele ontwikkeling"

De onderzoeksvraag luidt dan ook: "Wat is de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar van SPH voor voltijd studenten aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle".

Hieronder staan de eindconclusies omschreven.

HET EERSTE SEMESTER.

- Studenten hebben wel een aanspreekpunt/slb'er nodig. Van de voltijd studenten is 95% het hiermee eens. Ook in de theorie wordt aangegeven dat dit essentieel is voor een goed verloop van slb.
- Slb wordt door zowel student als slb'er ervaren als minimaal. In deze lessen worden alleen praktische zaken behandeld zoals kennismaking, overzicht van het vierde jaar etc. De student mist hier portfolio uitleg en een eventueel begin van synthese. Synthese begint namelijk nu pas in het tweede semester.
- De intervisie die in het eerste semester door de studenten zelf gehouden moet worden is niet wat intervisie hoort te zijn. Veel studenten geven aan er weinig aan te hebben. Ze moeten hierin zelf verantwoordelijkheid nemen, maar doen dit niet voldoende.
- Studenten en docenten vinden het beide onpraktisch dat ze elkaar niet kennen aan het begin van het vierde jaar. Er is onvoldoende tijd om goed kennis te maken. Dit terwijl vertrouwen van groot belang is. Vertrouwen en een goede band tussen student en slb'er bevordert het eindresultaat.
- Studenten die hun slb'er en zijn/haar lessen als prettig ervaren willen graag slb houden in het eerste semester. Studenten die niet tevreden zijn over de lessen slb en hun slb'er zien liever dat er een algemeen hoorcollege komt. De binding tussen student en docent lijkt dus van belang bij de tevredenheid. Ook de manier waarop les gegeven wordt is van belang.

- Tussen de huidige studenten en de studenten die afgestudeerd zijn, komen de ideeën en belevingen van het eerste semester overeen.

HET TWEEDE SEMESTER.

- De ervaring van studenten en slb'ers is dat er bijna alleen aandacht wordt besteed aan synthese. Zowel docent als student vindt dat deze tijd voor synthese hard nodig is. Wel willen de studenten naast de huidige uren voor synthese meer aandacht voor slb en het portfolio. Dit geldt voor de voltijd studenten. De afgestudeerde studenten vinden de verhouding zoals deze nu is voldoende.
- Docenten praten voornamelijk over synthese. Het stuk slb lijkt bij hen ook op de achtergrond te staan. Het gehele jaar zijn de docenten bereid zaken over slb of persoonlijk, individueel te bespreken. Studenten kunnen dan buiten de lessen om contact op nemen met de slb'ers. Slb'ers zijn dus meer uren bezig met slb dan er voor staat ingeroosterd.

PORTFOLIO.

- Studenten en docenten ervaren de vorm van het portfolio te dwingend. Ook ervaren ze beide dat er veel eisen worden gesteld aan het portfolio waardoor het meer om de regels gaat dan om de inhoud.
- Het portfolio draagt bij aan de professionele ontwikkeling. Voltijd studenten vinden dat dit in het vierde jaar wel minimaal is. Het portfolio zouden ze meer willen richten op de toekomst en een baan. Ook zouden ze het portfolio willen gebruiken om terug te kijken op hun opleiding.
- Studenten ervaren een grote diversiteit tussen slb'ers. Slb'ers trekken niet één lijn in de eisen die ze stellen aan het portfolio. Dit zorgt voor veel onduidelijkheid bij de studenten. Dit geldt ook voor de ervaringen van de in februari afgestudeerde studenten.
- Studenten vinden dat het portfolio een andere vorm moet krijgen. De slb'ers moeten hier meer in lijn in trekken. Slb'ers geven aan dat er veel regels zijn waar ze zich aan moeten houden. Het is dan ook moeilijk om één lijn te trekken met het portfolio zoals deze nu is.
- De regels waar de opleiding SPH zich aan moet houden wat betreft slb en het portfolio zijn niet helder. Het is niet helder waar de rek, wat betreft de invulling van slb en het portfolio, eindigt.

HOOFDSTUK 7

DISCUSSIE.

In dit onderdeel van het verslag zal ingegaan worden op de bruikbaarheid, betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek en de manier waarop gebruik gemaakt is van de theorie.

7.1 Bruikbaarheid.

Het onderzoek naar de meerwaarde van slb en het portfolio in het vierde jaar is zeker bruikbaar te noemen. Uit het gesprek met de opdrachtgever komt naar voren dat het momenteel te veel geld en tijd kost en het op een andere manier vormgegeven zou kunnen worden. De vraag was destijds of uitgezocht kon worden wat de mogelijkheden zijn en hoe de verschillende belangengroepen hier over denken. Door de opdrachtgever te bevragen over wat zij graag wil weten en samen daar de deelvragen op aan te sluiten, is ervoor gezorgd dat het onderzoek zo bruikbaar mogelijk is.

Er is regelmatig contact geweest met de opdrachtgever. Op deze manier is er voor gezorgd dat de onderzoekers en de opdrachtgever op één lijn zitten wat betreft het onderzoek. In het boek “Wat is onderzoek” van Nel Verhoeven komt naar voren dat het inderdaad erg belangrijk is om de opdrachtgever zo veel mogelijk bij het onderzoek te betrekken.

7.2 Betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek.

De verschillende belangengroepen in dit onderzoek zijn allen benaderd door hen o.a. te interviewen, of in gesprek te gaan en/of enquêtes uit te delen.

Om al deze meetinstrumenten en verzamelmethoden zo bruikbaar mogelijk te maken is de literatuur gebruikt en is het netwerk van de onderzoekers gebruikt. Dit is gedaan door de enquêtes eerst te laten invullen door anderen om zo te kijken of de enquêtes helder waren. Hierdoor werd de kans klein dat er misverstanden zouden ontstaan tijdens het invullen van de enquêtes.

Door de interviews op te nemen is er voor gezorgd dat er vrijwel geen andere interpretaties kunnen ontstaan tijdens het invoeren van de verkregen informatie. Er is gekozen om de interviews te houden in gereserveerde lokalen. Dit om de concentratie van de geïnterviewden zo hoog mogelijk te houden.

Bij de enquêtes aan de voltijd studenten is er voor gekozen om erbij te blijven wanneer deze ingevuld werden. Wanneer je dit niet doet kan het zijn dat men het niet serieus genoeg neemt of het niet invult. Op de manier hoe het nu gegaan is, is er voor gezorgd dat er veel respons verkregen is waardoor veel informatie in het bezit van de onderzoekers gekomen is. Hoe groter de doelgroep is, hoe groter de betrouwbaarheid wordt.

7.3 Gebruik van theorie.

In de eerste fase van het onderzoek heeft er een verdieping plaats gevonden in theorie. De opdrachtgever heeft meerdere bronnen gegeven. Het betrof hier eerder onderzoek naar slb op Windesheim. De bronnen bleken echter niet bruikbaar te zijn aangezien deze weinig informatie bevatte over het vierde studiejaar.

Voor het onderzoek was het van belang dat er een verdieping plaats vond in ‘de omgeving van slb’. Het is van belang voor dit onderzoek om te weten waar de school zich allemaal aan moet houden wanneer ze vorm geven aan slb. Ook de visie van de school heeft betrekking op de manier van les geven. Verder is de theorie over de rol van de slb’er en de uitgangspunten van studieloopbaanbegeleiding gebruikt. Wanneer een student slb krijgt van een slb’er wordt er een binding aangegaan met deze slb’er. Deze binding heeft invloed op de beleving die de student heeft over slb en de opleiding. Daarom is ook het onderwerp ‘sociale cohesie’ nader bekeken. Dit is van belang geweest voor het analyseren van de enquêtes. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat de relatie tussen student en docent van belang is voor de al dan niet positieve ervaring die de student heeft aangaande slb en het portfolio. Dit is eveneens wat uit eerder genoemd onderzoek van Karina Mittendorff naar voren komt.

7.4 Werkwijze.

Zoals eerder beschreven is er één deelvraag onbeantwoord gebleven i.v.m. een moeizame communicatie. Er is voldoende moeite gedaan om contact te zoeken. De desbetreffende persoon is meerdere malen opgezocht, maar er werd continu een leeg kantoor aangetroffen. Hierna is overgegaan op email contact. Dit verliep erg moeizaam. In deze emails is uitleg gegeven over het feit dat het erg belangrijk is om de opleiding MWD te betrekken bij dit onderzoek. De desbetreffende persoon achtte het echter niet nodig om hier informatie over te verstrekken. Nogmaals is er een email gestuurd met daarin de uitleg waarom het zo belangrijk is. Uiteindelijk is deze deelvraag onbeantwoord gebleven.

Wel is het erg belangrijk om antwoord te krijgen op deze deelvraag, omdat de deelvraag misschien voor een oplossing kan gaan zorgen voor een vraag vanuit onze opdrachtgever, namelijk: “Kunnen slb en het portfolio in het vierde jaar ook anders vormgegeven worden?”.

De werkwijze die verder gehanteerd is bij het onderzoek heeft voor een goed verloop gezorgd.

Er is gestructureerd te werk gegaan wat er voor heeft gezorgd dat gedurende het onderzoek nooit het overzicht verloren is. Voor af is een draaiboek gemaakt waarin ieder activiteit beschreven staat. Regelmatig is er contact geweest tussen de onderzoekers. Dit gebeurde iedere week eenmaal persoonlijk en daarnaast via de email. De gemaakte afspraken zijn nagekomen, wat maakt dat de samenwerking tussen de onderzoekers prettig verliep. Ook doordat de planning aangehouden is, was er genoeg tijd om eventuele vertraging op te vangen.

Dit onderzoek is begonnen met gesprekken met de opdrachtgever over de onderzoeksvraag. Deze is een aantal keren veranderd. Uiteindelijk is samen gekomen tot één onderzoeksvraag. De opdrachtgever heeft aangegeven waar het probleem ligt en wat zij graag zou willen weten met betrekking tot dit onderwerp. Hieruit zijn de deelvragen naar voren gekomen en is gestart met het verzamelen van informatie. Achteraf gezien is hiermee te vroeg begonnen, omdat de theoretische onderbouwing nog niet compleet was. Een leerpunt voor de onderzoekers is dus om in het vervolg eerst de theoretische onderbouwing compleet te hebben voordat begonnen wordt met het verzamelen van informatie om de deelvragen te kunnen beantwoorden.

De gebruikte meetinstrumenten zijn van tevoren goed nagekeken wat maakt dat hierin geen problemen zijn ontstaan.

HOOFDSTUK 8

ADVIES.

Naar aanleiding van dit onderzoek worden de volgende adviezen gegeven. Deze adviezen zijn gericht aan de opdrachtgever.

- Er zijn twee opties wat betreft een advies voor de intervisie bijeenkomsten in het eerste semester. De intervisie lessen in de huidige vorm kunnen mogelijk gestopt worden of er moet begeleiding komen. Wetende dat slb duur is en er weinig uren voor staan is het advies om deze intervisie bijeenkomsten te schrappen.
- Slb in het eerste semester zou gezien de uitkomsten van het onderzoek best kunnen blijven zoals het nu is wanneer de doelstelling bijgesteld wordt. Het is niet haalbaar om te reflecteren met studenten en 'echt' slb te geven wanneer er maar twee lessen gepland staan. Het moet duidelijk zijn voor docent en student dat deze lessen gewijd zijn aan praktische zaken zoals; Uitleg over het portfolio, kennismaking, uitleg over het verloop van het vierde jaar etc.

Wanneer je slb in het eerste semester schrapt schuif je de praktische zaken naar het tweede semester. Hier wordt echter door zowel student als docent aangegeven dat de tijd die er voor synthese is hard nodig is. Er is dus geen ruimte om de praktische zaken van het eerste semester in het tweede semester te behandelen.

- In het tweede semester is slb gekoppeld aan synthese. Deze koppeling is, kijkend naar de uitkomsten van het onderzoek, niet correct. Er wordt in de lessen bij meer dan de helft van de studenten maar 20% besteed aan slb. Dit gaat af van de tijd die er is voor synthese. Studenten geven aan wel slb nodig te hebben en begeleiding te missen bij het maken van hun portfolio. Het advies is om de lessen slb los te koppelen van synthese. In plaats daarvan is het advies om in het tweede semester twee aparte slb lessen te geven.
- Geconcludeerd is dat het raadzaam is het portfolio te blijven hanteren. Daarbij wordt aangeraden de vormgeving van het portfolio aan te passen. Met de vorm wordt bedoeld de regels en eisen waaraan het portfolio moet voldoen. Het advies is om het portfolio meer te richten op de toekomst en een baan
- Daarnaast kan het meer gericht worden op een terugblik op de opleiding.
- Wanneer Windesheim wil dat het portfolio gebruikt wordt bij een toekomstige baan zal hier meer aandacht aan besteed moeten worden. Uit de enquêtes met de afgestudeerde studenten komt naar voren dat 9% van de studenten het portfolio gebruikt bij het solliciteren naar een baan.
- Tot slot is het advies om de deelvraag m.b.t. MWD als nog uit te voeren. Hier kan bruikbare informatie uit voort komen, omdat zij slb en het portfolio anders vormgeven.

BRONNENLIJST

BOEKEN:

- Wat is onderzoek?
Nel Verhoeven
Boom onderwijs 2008
ISBN: 9789047300014
- De creatieve professional - met afstand het meest nabij
A. Stuur
SWP juni 2009
ISBN: 9789088500190
- Studieloopbaanbegeleiding
Marian Cornelissen & M. Cornelissen
Boom Lemma uitgevers 2008
ISBN: 9789047300472
- Aan de slag met studieloopbaanbegeleiding
Drs. M.A.F. Dekkers & Drs. C.M.L. Hogenboom
ISBN-13: 978-90-77333-05-1

WEBSITE'S:

- www.Windesheim.nl
- Sharenet.Windesheim.nl
- Blackboard.Windesheim.nl
- <http://www.studiesucces.nl/2009/10/06/belang-van-academische-gemeenschap/>
- http://www.verweyjonker.nl/doc/actueel/overig/overig_nieuws_2008/brochure_verwey_jonker_pauline.pdf
- http://www.rotman.utoronto.ca/userfiles/prosperity/File/Bridging_and_Bonding.w.cover.pdf
- http://www.innovatie-fontys.nl/biloba-wiki/index.php?title=Competenties_van_de_studieloopbaanbegeleider

HANDLEIDINGEN EN DOCUMENTEN:

- Bouwstenen voor studieloopbaanbegeleiding.
Gina Moesker en Edith Roefs.
- Besluit college van bestuur. Windesheim onderwijs standaard versie 5.0
- Studieloopbaanbegeleiding binnen de School of Social work.
- Werkgroep opleidingsplan studieloopbaanbegeleiding.
- Studieloopbaanbegeleiding in theorie en praktijk.
Drs Marjolein Kool, Ivo Beckman Lapré, Louise Weekhout.

ONDERZOEKEN:

- De kwaliteit van loopbaanbegeleiding in het beroepsonderwijs en de rol van het POP en Portfolio”
door Karina Mittendorff (In M. Kuijpers & F. Meijers (Eds.) Loopbaanleren: Onderzoek en praktijk in het onderwijs (pp.171-189).

BIJLAGEN

Mijn SLB'er is :

Omcirkel wat voor jou van toepassing is.

SLB:

1. De frequentie van het aantal lessen slb in het eerste semester(dus tijdens de minor) is..... (A-week in de eerste periode en de A-week in de tweede periode)

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

2. Wat vond je van de lessen slb in het eerste semester van het vierde jaar?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:

.....

3. Wat vind je van de lessen individuele profilering en synthese in de eerste periode van het tweede semester?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:

.....

4. Wat vond je van de intervisiemomenten met je medestudenten in het eerste semester?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:

.....

5. In de eerste periode van het tweede semester is het onderdeel synthese aan de lessen slb gekoppeld. Geef hieronder aan hoeveel procent er in de lessen aan slb-zaken werd besteed en hoeveel procent er aan synthese werd besteed.

0%	Synthese
100%	

0%	SLB-zaken
100%	

6. Wat vind je van bovenstaande verhouding?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

7. De lessen slb in semester 1 en 2 dragen bij aan het maken van mijn portfolio.

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Z.O.Z.

8. Geef kort en bondig aan hoe je slb zou willen vormgeven in het vierde jaar:

1e semester:

.....

.....

2e semester:

.....

.....

Portfolio:

1. Hoe belangrijk vind jij het portfolio in het vierde jaar?

Zeer onbelangrijk – onbelangrijk – belangrijk – zeer belangrijk

Toelichting:

.....

2. Het portfolio draagt bij aan mijn professionele ontwikkeling.

Eens / oneens

Toelichting:

.....

3. Het portfolio is een verplicht onderdeel van het lespakket in het vierde jaar. Geef kort en bondig aan hoe jij het portfolio zou willen vormgeven in het vierde jaar:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

De Slb'er:

1. Wat zie je als de taak van een slb'er? Kruis aan.

Mis je taken van een slb'er? Schrijf deze dan in de lege vakjes.

Controlerend		Proces begeleidend	
Signalerend		Aanspreekpunt	
Aansturend		Bewust maken van de route in het vierde jaar	
Feedback geven		Vorbereiding geven op synthese	
Vorbereiden op werkveld.		Coachend	
Ondersteunend		Overzicht creëren	

Eens of oneens?

		eens	oneens
1.	De twee lessen slb in het 1e semester kunnen vervangen worden door 1 centrale		
2.	Ik heb geen aanspreekpunt/slb'er meer nodig in het vierde jaar.		
3.	Als student moeten wij in het vierde jaar ons eigen leerproces weergeven, maar ik word niet vrijgelaten door mijn slb'er.		
4.	Er is voldoende ruimte om mijn vragen omtrent slb te stellen aan mijn slb'er.		
5.	Bij het maken van mijn portfolio moet ik mij houden aan de vastgestelde opzet zoals deze staat beschreven in de studiehandleiding.		
6.	Mijn portfolio is een verzameling van dingen die de opleiding wil zien, niet van wat ik belangrijk vind.		
7.	Studenten zijn bezig met het behalen van cijfers en hun diploma, niet met hun ontwikkeling.		

Bedankt dat je ons geholpen hebt door deze enquête in te vullen.

We weten dat jullie het druk hebben en waarderen daarom des te meer jullie inzet!

Heel veel succes met het laatste deel van de studie!!

BIJLAGE 2 VOORBEELD ENQUÊTE AAN DE IN FEBRUARI AFGESTUDEERDE STUDENTEN

Wij, Willemijn en Karin, zijn bezig met een onderzoek op het Windesheim. Dit in opdracht van Dineke Behrend. Onze onderzoeksvraag is: “Wat is de meerwaarde van SLB en het portfolio in het vierde jaar van SPH op de hogeschool Windesheim te Zwolle?”.

Een deelvraag van ons onderzoek is: “Wat vinden de vierdejaarsstudenten van SPH de meerwaarde van SLB en het portfolio?”.

D.m.v. deze enquête hopen wij antwoord te krijgen op deze deelvraag en hopen wij op jullie medewerking.

Naam (mag wel, hoeft niet):

Mijn slb'er was:

Slb:

9. De frequentie van het aantal lessen slb in het eerste semester (dus tijdens de minor) is..... (1 les in A-week van de eerste periode en 1 les in de A-week van de tweede periode)

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

10. Wat vond je van de lessen slb in het eerste semester van het vierde jaar?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:
.....

11. Wat vond je van de lessen individuele profilering en synthese in de eerste periode van het tweede semester?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:
.....

12. Wat vond je van de intervisiemomenten met je medestudenten in het eerste semester?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

Toelichting:
.....

13. In het tweede semester is het onderdeel synthese aan de lessen slb gekoppeld. Geef hieronder aan hoeveel procent je in de lessen aan slb-zaken hebt besteed en hoeveel procent je aan synthese hebt besteed.

0%	Synthese
100%	

0%	SLB-zaken
100%	

14. Wat vond je van bovenstaande verhouding?

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

15. De lessen slb in semester 1 en 2 hebben bijgedragen aan het maken van mijn portfolio.

Zwaar onvoldoende – onvoldoende – voldoende – goed.

16. Geef kort en bondig aan hoe jij slb zou hebben vormgegeven in het vierde jaar:

1e semester:

.....

.....

.....

2e semester:

.....

.....

Portfolio:

4. Hoe belangrijk vond jij het portfolio in het vierde jaar?

Zeer onbelangrijk – onbelangrijk – belangrijk – zeer belangrijk

Toelichting:

.....

5. Het portfolio heeft bijgedragen aan mijn professionele ontwikkeling.

Eens / oneens

Toelichting:

.....

6. Het portfolio is een verplicht onderdeel van het lespakket in het vierde jaar.

Geef kort en bondig aan hoe jij het portfolio zou hebben vormgegeven in het vierde jaar:

Toelichting:

.....

De Slb'er:

2. Wat zag jij als de taak van een slb'er? Kruis aan.

Mis je taken van een slb'er? Schrijf deze dan in de lege vakjes.

Controlerend		Proces begeleidend	
Signalerend		Aanspreekpunt	
Aansturend		Bewust maken van de route in het vierde jaar	
Feedback geven		Vorbereiding geven op synthese	
Vorbereiden op werkveld.		Coachend	
Ondersteunend		Overzicht creëren	

Eens of oneens?

		eens	oneens
1.	De twee lessen slb in het 1e semester kunnen vervangen worden door 1 centrale		
2.	Ik heb geen aanspreekpunt/slb'er meer nodig in het vierde jaar.		
3.	Als student moeten wij in het vierde jaar ons eigen leerproces weergeven, maar ik word niet vrijgelaten door mijn slb'er.		
4.	Er is voldoende ruimte om mijn vragen omtrent slb te stellen aan mijn slb'er.		
5.	Bij het maken van mijn portfolio moet ik mij houden aan de vastgestelde opzet zoals deze staat beschreven in de studiehandleiding.		
6.	Mijn portfolio is een verzameling van dingen die de opleiding wil zien, niet van wat ik belangrijk vind.		
7.	Studenten zijn bezig met het behalen van cijfers en hun diploma, niet met hun ontwikkeling.		

Naam:

Datum:

Introductie

- Voorstellen.
- Gespreksdoel.
- Opbouw.
- Geschatte duur.
- Waardering deelname.
- Belang van informatie.
- Wat gebeurt er met de informatie.

Kern van het interview

1. Hoe lang bent u inmiddels slb docent van studenten in het vierde jaar?
2. Wat vindt u van de frequentie van het aantal slb lessen dat wordt gegeven in het vierde jaar van SPH?
(semester 1 en 2)
3. Hoe geeft u invulling aan het aantal uren die u tot uw beschikking heeft voor de lessen slb?
(semester 1 en 2)
4. Wat ziet u als uw taak als slb'er? (semester 1 en 2)
5. Wat vindt u de meerwaarde van de lessen slb in semester 1 van het vierde jaar.
6. Wat vindt u de meerwaarde van de lessen individuele profilering en synthese?
7. Wat is volgens u het belang/ de functie van het portfolio?
8. In welke mate vindt u dat de lessen slb bijdragen aan het portfolio?
 - Hoe draagt dit bij aan de professionele ontwikkeling van de student?
9. Merkt u aan studenten dat zij baat hebben bij de lessen slb en het portfolio op de wijze hoe het nu vormgegeven is?
10. Als u het voor het kiezen zou hebben en zelf invulling zou mogen geven aan de lessen slb en het portfolio hoe zou u dit dan doen? Ideaal gezien?

Tabel 5. 'Resultaten van de stellingen ingevuld door de voltijd vierde jaars studenten.'

		Eens	Oneens
1.	De twee lessen slb in het 1e semester kunnen vervangen worden door 1 centrale instructie(hoorcollege).	51%	49%
2.	Ik heb geen aanspreekpunt/slb'er meer nodig in het vierde jaar.	5%	95%
3.	Als student moeten wij in het vierde jaar ons eigen leerproces weergeven, maar ik word niet vrijgelaten door mijn slb'er.	9%	91%
4.	Er is voldoende ruimte om mijn vragen omtrent slb te stellen aan mijn slb'er.	81%	19%
5.	Bij het maken van mijn portfolio moet ik mij houden aan de vastgestelde opzet zoals deze staat beschreven in de studiehandleiding.	55%	45%
6.	Mijn portfolio is een verzameling van dingen die de opleiding wil zien, niet van wat ik belangrijk vind.	62%	38%
7.	Studenten zijn bezig met het behalen van cijfers en hun diploma, niet met hun ontwikkeling.	34%	66%
8.	Het portfolio draagt bij aan mijn professionele ontwikkeling	36%	64%

KWALIFICATIES SPH	
1 Methodisch werken	
2 Wat	
3 Hoe	
4 Wie	
5 Waar	
6 Waarom	
7 Samenwerken	
8 Zien	
9 Organiseren	
10 Sturen	
11 Innoveren	
12 Beschouwer	
13 Vakman	
14 Ontwikkelaar	
15 Onderzoeker	

